

รายงานการวิจัย

การประเมินศักยภาพและออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ
ฐานรากในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

Potentiality Assessment and Designing Tourism Network for Grassroot
Enonomic Development in Na Muen Sri Sub-district, Na Yong District,
Trang Province

ดุสิตพร ฮกทา

Dusitporn Hokta

จตุติมา บุญมี

Jutima Boonmee

ธนิษฐ์ สังกฆวง

Thanin Sangkhaduang

วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
งบประมาณเงินรายได้ ประจำปี พ.ศ.2562

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย งบประมาณเงินรายได้ ประจำปี พ.ศ.2562 เป็นงานวิจัยประยุกต์เพื่อนำผลจากการวิจัยมาปรับใช้กับชุมชนนาหมื่นศรีให้มีความรู้ และความเข้าใจในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน ที่ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพและทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ โดยทำให้เกิดความ คุ่มค่า ภายใต้มิติความยั่งยืนและสมดุลของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

นอกจากนี้ผลจากการวิจัยได้เส้นทางการท่องเที่ยวเฉพาะของชุมชนนาหมื่นศรี “ถ้า-ผ้า-นา-วัด” ที่จะสามารถเป็นเครื่องมือในการพึ่งตนเอง เกิดการกระจายรายได้ มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่นๆ ในพื้นที่ ทั้งเศรษฐกิจ เกิดการ กระจายตัวของระบบเศรษฐกิจ สังคม ผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อย่าง เข้มแข็งและยั่งยืน

ขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยที่ได้ให้การสนับสนุนทุนในการทำวิจัยนี้
ขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เพื่อให้โครงการวิจัยดังกล่าวสำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี

ขอบคุณผู้ร่วมวิจัยที่อุทิศกำลังกาย กำลังใจช่วยให้โครงการวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
ตลอดจนครอบครัว และเพื่อนอาจารย์ที่ให้ความห่วงใย เป็นกำลังใจให้เสมอมา ประโยชน์อันใดที่เกิดจาก
โครงการวิจัยนี้ ย่อมเป็นผลมาจากความกรุณาของท่านและหน่วยงาน ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ
โอกาสนี้

ดร.ดุสิตพร ฮกทา

อ.จตุติมา บุญมี

ผศ.ธนิษฐ์ สัจจวง

เมษายน 2564

การประเมินศักยภาพและออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากใน ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ดุสิตพร ฮกทา¹ จุติมา บุญมี² และธนิษฐ์ สังกดวง³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง 2) เพื่อออกแบบโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง และ 3) เพื่อประเมินโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง โดยการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้แทนชุมชน รวมทั้งสิ้น 21 คน สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามปลายปิด เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากนักท่องเที่ยวทดลอง รวมทั้งสิ้น 50 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพการท่องเที่ยว เนื่องจากมีความหลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม มีความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ ตลอดจนมีคุณค่าและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีความสะดวก มีป้ายบอกทางชัดเจน ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว มีรูปแบบกิจกรรมก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจชุมชน มีความหลากหลายและความเหมาะสมในทุกช่วงวัย ด้านบริการต่างๆ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ จัดให้มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล มีสถานบริการด้านสุขภาพ 2) ออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวคำนึงถึงการเชื่อมโยงเส้นทางในลักษณะวงจรบรรจบ คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยว จำนวน 1 เส้นทาง ชื่อว่า ถ้ำ-ผ้า-นา-วัด และ 3) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจจากการทดสอบเส้นทาง 3 อันดับแรก คือ ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 38) กิจกรรมท่องเที่ยว (ร้อยละ 24) ช่วงเวลาที่เหมาะสม (ร้อยละ 16) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินศักยภาพ โครงข่ายการท่องเที่ยว นาหมื่นศรี

**Potentiality Assessment and Designing Tourism Network for Grassroot
Economic Development in Na Muen Sri Sub-district, Na Yong District,
Trang Province**

Dusitporn Hokta¹ Jutima Boonmee² and Thanin Sangkhaduang³

Abstract

This research is an applied one aiming to 1) study tourism potentiality of Na Muen Sri sub-district, Na Yong district in Trang province, 2) design a tourism network of the said area and 3) assess the network and tourism program of the said area of study. This qualitative research collected information based on document study and in-depth interviews. It employed a semi-structural interview by selecting a total of 21 informants specifically from public and private sectors as well as local community representatives. In terms of quantitative research, a close-end questionnaire was used for 50 informants specifically selected from experimental tourists. All information was analyzed by descriptive-based statistics according to frequency, percentage, average and standard deviation.

The research found that 1) the tourism area was potential because of its diversity, namely natural, religious and cultural attractions. It also has perfect natural conditions as well as cultural values and uniqueness. Tourism attraction access is convenient thanks to clear signs. In terms of tourism activities, many of them encourage learning and understanding about local communities as they are diverse and appropriate to people of all ages. Regarding services, facilities are sufficient with first-aid kits and health care service centers. 2) Tourism trails were designed with concerns to connection of paths in a convergent cycle, selection of potential attractions and a creativity-based tourism activity entitled, Cave- Cloth -Field-Temple. 3) Most informants answering the questionnaire were

satisfied with the first 3 trail testing, namely interesting tourist attractions (38%), tourism activities (24%) and proper time period (16%) respectively.

Keywords: Potentiality assessment, Tourism network, Na Muen Sri

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย.....	3
1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	6
2.2 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน.....	9
2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว.....	11
2.4 แนวคิดด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว.....	14
2.5 แนวคิดการพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยว.....	17
2.6 บริบทพื้นที่วิจัย.....	24
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
แหล่งข้อมูล.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล.....	36
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1.....	38

สารบัญ (ต่อ)

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2.....	45
ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3.....	47
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผล.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	79

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม

ภาคผนวก ค ภาพประกอบการทดสอบเส้นทาง การสัมภาษณ์และเก็บแบบสอบถาม

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 โปรแกรมแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว “ถ้ำ-ผ้า-นา-วัด”	46
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	48
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	48
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ.....	49
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	49
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	50
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	51
ตารางที่ 4.8 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านแหล่งท่องเที่ยว.....	52
ตารางที่ 4.9 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว.....	53
ตารางที่ 4.10 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการกิจกรรม.....	54
ตารางที่ 4.11 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านบริการต่างๆ.....	55
ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านปัจจัยพิจารณาเลือกเส้นทางท่องเที่ยว.....	56
ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว.....	57
ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านงบประมาณการท่องเที่ยว.....	57
ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความสนใจใช้บริการ.....	58
ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านเหตุผลที่ความสนใจใช้บริการ.....	58
ตารางที่ 5.1 โปรแกรมแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว “ถ้ำ-ผ้า-นา-วัด”	65

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 5.1 เส้นทางการท่องเที่ยวนาหมื่นศรี “ถ้ำ-ผ้า-นา-วัด”	65

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศต่างๆ ทั่วโลกเน้นประเด็นการท่องเที่ยวเป็นแหล่งสินค้ารายได้หลักที่สำคัญของประเทศ อาจเป็นเพราะการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้อย่างมหาศาลส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคงยิ่งขึ้น การท่องเที่ยวจึงถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีความสำคัญอันดับต้นๆ ในอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศต่างๆ ทำให้ปัจจุบันนี้การท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของโลก (Kamali, 2011)

สำหรับประเทศไทย การท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการและประชาชนชาวไทยอย่างมหาศาลมีกำไรและเกิดการจ้างงานเป็นจำนวนมาก โดยภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวของประเทศไทย ปี พ.ศ.2560 พบว่า มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวทั้งสิ้น 35,381,210 คน ขยายตัวร้อยละ 8.77 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2559 รายได้เข้าประเทศมากถึง 1,824,042.35 ล้านบาท (326° degree, 2018) เพราะฉะนั้นการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งจำเป็นในอันดับต้นๆ ที่ต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนเพื่อสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอและรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวไว้ได้อย่างสมบูรณ์ (ศศิธร รัตนประยูร, 2557)

จังหวัดตรังถือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติเพราะตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศ ดินชายฝั่งทะเลอันดามัน ปัจจุบันการท่องเที่ยวของจังหวัดตรังเริ่มมีทิศทางที่ชัดเจนขึ้นและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ประกอบกับเป็นจังหวัดที่มีอัตลักษณ์เฉพาะเป็นของตนเองเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของธรรมชาติ ส่งผลให้มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล แหล่งท่องเที่ยวบนบกจำพวกป่าเขาและน้ำตก นอกจากนี้ยังมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่ไม่เปลี่ยนแปลง รสชาติอาหารที่ยังเป็นรสชาติของคนในท้องถิ่น อีกทั้งมีงานเทศกาลที่มีชื่อเสียงและกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ งานพิธีวิวาหิ์ได้สมุทร เทศกาลถือศีลกินเจ เทศกาลชนทเค็กและหมูย่างเมืองตรัง เป็นต้น ซึ่งได้มีการให้บริการที่คำนึงถึงการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

และเป็นกันเอง สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นข้อได้เปรียบของจังหวัดตรังที่นำมาเป็นจุดขายและโอกาสทางการตลาดได้เป็นอย่างดี (ทัศนาวลัย ตันติเอกรัตน์, 2554)

ตำบลนาหมื่นศรี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอนาโยง ประมาณ 5 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 15 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 843 กิโลเมตร เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอนาโยง ซึ่งประกอบด้วย 8 หมู่บ้านได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านไสใหญ่, หมู่ที่ 2 บ้านนาหมื่นศรี, หมู่ที่ 3 บ้านวังถ้ำ, หมู่ที่ 4 บ้านไสเดือย, หมู่ที่ 5 บ้านนาจิก, หมู่ที่ 6 บ้านหัวเขา, หมู่ที่ 7 บ้านไสบ่อลึก, หมู่ที่ 8 บ้านควนสวรรค์ ด้านสาธารณูปโภค จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ในเขต อบต. 1,305 ครัวเรือน จำนวนบ้านที่มีโทรศัพท์ 912 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของจำนวนหลังคาเรือน ลักษณะทางสังคมเป็นสังคมชนบท มีบ้านเรือนตั้งอยู่กระจัดกระจาย ไม่มีลักษณะเป็นชุมชน แต่มีลักษณะเป็นกลุ่มบ้านหลาย ๆ กลุ่มแต่ละกลุ่มบ้านมักจะเป็นเครือญาติกันส่วนใหญ่ ลักษณะความสัมพันธ์ของคนภายในหมู่บ้าน ตำบลนาหมื่นศรีมีความน่าสนใจในด้านการท่องเที่ยวเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ถ้ำเขาช้างหาย พระนอนวัดหัวเขา วัดควนสวรรค์ สระพรุลำเพ็ง ผ้าทอนาหมื่นศรี (ไทยตำบลดอทคอม, ม.ป.ป.) ตลอดจนประเพณีลูกกลมที่มีความน่าสนใจทั้งรูปลักษณ์ภายนอกของลูกกลมและเสียงของลูกกลมเมื่อมีลมเข้าไปด้านในส่งเสียงดังกังวาน เป็นจุดแวะชมของนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก จนทำให้มีการแข่งขันลูกกลมขึ้นส่งผลให้ชาวบ้านบริเวณดังกล่าวมีรายได้จากการมาท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหารริมทางที่มีนักท่องเที่ยวทั้งในพื้นที่และต่างพื้นที่แห่กันไปรับประทานอาหารพื้นถิ่น โดยที่ชาวบ้านปลูกสร้างอาคารเรียงไปตามถนนบริเวณคั่นนาเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินกับการกินไปพร้อมกับชมวิวทิวทัศน์เรือกสวนไร่นา พร้อมๆ กับชมวิถีชีวิตการทำนาของชาวบ้าน (แนวหน้า, 2560)

แต่การท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรียังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางมากนักเนื่องจากยังขาดเชื่อมต่อเส้นทางท่องเที่ยวอย่างอย่างเป็นรูปธรรม ขาดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาดต่างๆ ที่จะเป็นทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยว ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์เชื่อมโยงไปยังนักท่องเที่ยวเชิงรุก (อารอบ เรื่องสังข์, 2559) ดังนั้นเพื่อเป็นการเผยแพร่เส้นทางท่องเที่ยวในตำบลนาหมื่นศรีให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้กว้างขวางมากขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่จะช่วย

สนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดความน่าสนใจ เกิดมูลค่าเพิ่ม สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในท้องถิ่น พัฒนาเศรษฐกิจให้กับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวในตำบลนาหมื่นศรีโดยให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างโครงข่ายเชื่อมโยงของสถานที่ท่องเที่ยว เสนอแนะโปรแกรมการท่องเที่ยวในระยะเวลาต่างๆ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่เคยถูกสร้างขึ้นมาก่อนศึกษาศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวรวมถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเพื่อเป็นทางเลือกให้นักท่องเที่ยวและบุคคลที่สนใจ สามารถสร้างแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวและบุคคลที่สนใจได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืนได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
2. เพื่อออกแบบโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
3. เพื่อประเมินโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดด้านการท่องเที่ยว แนวคิดองค์ประกอบของการท่องเที่ยว แนวคิดศักยภาพการท่องเที่ยว แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และแนวคิดด้านการพัฒนาโครงข่ายทางการท่องเที่ยว

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวของหมู่ที่ 8 บ้านควนสวรรค์ ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งขอบเขตด้านประชากร ออกเป็น 3 ส่วน คือ 1.หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 2.หน่วยงานภาคประชาชน และ3.นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2561– 30 กันยายน 2562

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการจัดลำดับความเร่งด่วนในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น
2. ได้นำผลจากการวิจัยมาปรับใช้กับชุมชนนาหมื่นศรีให้มีความรู้และความเข้าใจในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน ที่ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพและทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ โดยทำให้เกิดความคุ้มค่า ภายใต้มีมติความยั่งยืนและสมดุลของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
3. ได้เส้นทางการท่องเที่ยวเฉพาะของชุมชนนาหมื่นศรี ที่จะสามารถเป็นเครื่องมือในการพึ่งตนเอง เกิดการกระจายรายได้ มีการช่วยเหลือเอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่นๆ ในพื้นที่ ทั้งเศรษฐกิจ เกิดการกระจายตัวของระบบเศรษฐกิจ สังคม ผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศักยภาพ (Assessment) หมายถึง ความสามารถในการดึงดูดใจทางด้านการท่องเที่ยว โดยอาศัยเอกลักษณ์เฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง ประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการขั้นพื้นฐาน และรายการสำเร็จรูปที่จัดไว้ใช้ในการท่องเที่ยว

โครงข่ายการท่องเที่ยว (Tourism Network) หมายถึง เส้นทางการท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

เศรษฐกิจฐานราก (Grassroots Economic) หมายถึง คือระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น ที่สามารถพึ่งตนเองภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการช่วยเหลือ เอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม

และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้ เกิดการพัฒนาด้านอื่นๆ ในพื้นที่ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ผู้คน ชุมชน
วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การประเมินศักยภาพและออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง” มีการทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

- 2.1 แนวคิดด้านการท่องเที่ยว
- 2.2 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
- 2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว
- 2.4 แนวคิดด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว
- 2.5 แนวคิดการพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยว
- 2.6 บริบทพื้นที่วิจัย
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ โดยปกติการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกลจะมีการค้างแรมหรือไม่

McIntosh; & Goeldner (1984 อ้างถึงใน พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล, 2553) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจบริการต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจหรือกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2549 อ้างถึงใน พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล, 2553) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวตามความหมายขององค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการ

เดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ.2506 ว่าการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่ เกี่ยวข้องกัน 3 ประการ คือ ต้องมีการเดินทาง ต้องมีสถานที่ปลายทาง และต้องมีจุดหมายของการ เดินทาง

ดังนั้น ความหมายการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่ไม่ใช่สถานที่พัก อาศัยประจำด้วยความสมัครใจ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อการเยี่ยมญาติ ฯลฯ โดยที่ไม่ใช่การเดินทาง เพื่อประกอบอาชีพ

ประเภทของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวคือตัวแปรสำคัญของการท่องเที่ยว เป็นผู้ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวประเภทต่างๆ เป็น ผู้นำรายได้มาให้แก่ผู้ประกอบการ สถานที่ท่องเที่ยว และชาวบ้านในชุมชน นักท่องเที่ยวยังเป็นผู้ที่มี บทบาทสำคัญในการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติความหมายของนักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวอันเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของ ตนไปยังท้องที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจและด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อไปประกอบอาชีพ หรือหารายได้นักท่องเที่ยวต้องออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางอย่างน้อยที่สุดเป็นค่าอาหาร ถ้าพักค้างคืนจะ จ่ายเป็นค่าที่พัก ค่าของที่ระลึก และบริการอื่นๆ ด้วย ค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะหมุนเวียนไปยังธุรกิจบริการ ต่างๆ ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสร้างงาน และการกระจายรายได้สู่ระบบเศรษฐกิจของ ท้องถิ่น องค์การการท่องเที่ยวโลกของสหประชาชาติ (WTO) ได้แบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. นักท่องเที่ยวค้างคืน (Tourist) ได้แก่ ผู้มาเยือนชั่วคราว โดยพำนักอยู่ในประเทศมาเยือนเป็น เวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมง และการเดินทางนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้เวลาว่างไปในการพักผ่อน การ บันเทิง สุขภาพ ศาสนา การศึกษา และการกีฬา กิจกรรมทางธุรกิจ การเยี่ยมญาติ การปฏิบัติภารกิจต่างๆ และการประชุมสัมมนา

2. นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Excursionist) หรือโดยทั่วไปใช้คำว่านักท่องเที่ยวจร ได้แก่ผู้มาเยือน ชั่วคราว โดยใช้เวลาอยู่ในประเทศนั้นน้อยกว่า 24 ชั่วโมง ทั้งนี้รวมถึงผู้โดยสารที่มาขึ้นเรือเดินสมุทร

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

ปิยวรรณ คงประเสริฐ (2551) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกอื่นๆ ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ ช่วยลดปัญหาการขาดดุลระหว่างประเทศ ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต

ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ

1. ก่อให้เกิดการกระจายรายได้
2. ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ
3. ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน
4. เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ
5. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น
6. ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต

ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ

1. ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น
2. ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น
3. ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
4. ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา
5. ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น
6. ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้นหาทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึกจำหน่าย
7. ช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคี

2.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม พร้อมกันไปในขณะเดียวกัน ก็ให้ชุมชนมีส่วนร่วมและรับประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2547 อ้างถึงใน สรณศิริ รวีโรจน์วรกุล, 2550) กล่าวว่า หลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ประกอบด้วยหลักที่สำคัญอยู่ 8 ประการ คือ

- 1.อนุรักษ์ผู้ใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) คือ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเพียงพอและเกิดประโยชน์สูงสุด
- 2.ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดของเสีย (Reducing over Consumption and waste) หน่วยงานต้องร่วมกันวางแผนจัดการกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพ
- 3.นำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจท้องถิ่น (Supporting Local Economy) คือ จะต้องประสานงานกับองค์กรส่วนท้องถิ่น รัฐ และเอกชนให้ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่น
- 4.การมีส่วนร่วมโดยการสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving Local Communities) คือ ร่วมกันทำงานกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์รวม (Participation Approach)
- 5.มีการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting Stakeholders and the Public) คือ ประชุมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว แก้ปัญหาจากผลกระทบ ประเมินผลกระทบ วิ่งควรจะต้องมีการจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ
- 6.การพัฒนาบุคลากร (Training Staff) หน่วยงานจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ การฝึกอบรม มีแนวคิดและปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน
- 7.การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือในการบริการส่งข่าวสารการท่องเที่ยว (Marketing Tourism Responsibly) การเตรียมพร้อมข้อมูลข่าวสารและการเตรียมพร้อมที่เพียงพอ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว แผ่นพับวิดีโอ เป็นต้น
- 8.การประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย (Undertaking Research) ตรวจสอบผลกระทบ ผู้ใช้บริการ สอบถามความเห็นจากใบประเมินผลหรือการวิจัยการตลาดท่องเที่ยวเพื่อนำผลมาปรับปรุงและแก้ไข ให้การบริการการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพเพื่อความประทับใจแล้วพึงพอใจ

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากกรอบแนวคิดการสร้างเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนนั้นก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ธุรกิจการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งแวดล้อมต่างๆทั้งที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่กำเนิดขึ้นมาเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นแล้วสืบทอดต่อกันมา เช่น ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ประวัติศาสตร์

2. นักท่องเที่ยว เป็นกลุ่มคนที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในฐานะผู้บริโภคทรัพยากรการท่องเที่ยว มีความต้องการ (Demand) ที่ทำให้คนในแหล่งท่องเที่ยวและกลุ่มนักท่องเที่ยวต้องตอบสนอง ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรการท่องเที่ยวและส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยเหตุนี้ นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

3. กลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว กลุ่มธุรกิจให้ความสนใจกับธุรกิจท่องเที่ยวเป็นอย่างมากและพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวจนอาจจะเลยผลกระทบด้านลบที่อาจจะเกิดขึ้น ถ้าจะให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน กลุ่มธุรกิจนี้จะต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและเป็นตัวกลางที่จะช่วยกลั่นกรองคุณภาพของนักท่องเที่ยว

4. ชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยว มีบทบาทเป็นทั้งผู้ผลิตทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น วิถีชีวิตของคนในชุมชน ขณะเดียวกันในชุมชนเองก็ยังมีบทบาทเป็นผู้ดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวอีกด้วย ที่ผ่านมามคนในแหล่งท่องเที่ยวมักเป็นฝ่ายตั้งรับการท่องเที่ยวที่เข้ามาโดยคนในแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมองเห็นผลประโยชน์ในเชิงรายได้ แต่อาจไม่ตระหนักและคาดการณ์ถึงผลกระทบที่เกิดตามมา นอกจากการตั้งรับกับทรัพยากรที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว คนในชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวกลับไม่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างยุติธรรม หรืออาจกล่าวได้ว่าคนในชุมชนได้ประโยชน์เพียงส่วนน้อยเมื่อเทียบกับผลกระทบที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ในแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงให้ความสำคัญเรื่องการกระจายผลประโยชน์ให้กับคนในท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกัน ความรักท้องถิ่นเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่อยู่ในหลักการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน กระบวนการเรียนรู้ในชุมชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเน้นการให้ความสำคัญกับการ

ท่องเที่ยวที่มีส่วนช่วยอนุรักษ์วิถีชีวิตและทรัพยากรของชุมชน สร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ทำให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับทรัพยากรของตนเอง ซึ่งเป็นความสำคัญอย่างยิ่งที่คนในชุมชนจะต้องมีสิทธิเลือกได้ว่าต้องการให้ทรัพยากรของตนเองเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือไม่และควรมีรูปแบบเช่นไร

5. นักวิชาการและสถาบันการศึกษา ได้เข้ามามีบทบาทในการเป็นหน่วยงานสนับสนุน(Facilitator) ที่ช่วยนำความรู้ในทางวิชาการหรือภูมิปัญญาสากลมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อยกระดับและอธิบายองค์ความรู้ท้องถิ่นที่เรียกว่าภูมิปัญญา ให้เป็นองค์ความรู้ที่เป็นสากลได้และยังทรัพยากรการท่องเที่ยวได้รับการศึกษาค้นคว้ามากเท่าใด คนในชุมชนนักท่องเที่ยวและกลุ่มนักธุรกิจการท่องเที่ยวก็จะเห็นคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากบทบาทในการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าแล้ว นักวิชาการยังอาจเข้าไปมีบทบาทในการเป็นวิทยากรช่วยประสานงาน(Facilitator) และอำนวยให้เกิดการพูดคุยกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวอันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

จากแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบที่สำคัญทั้ง ประการที่จะต้องได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว ชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยว และนักวิชาการและสถาบันการศึกษา องค์ประกอบทั้งหมดนี้จะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในรูปแบบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรักษาสภาพของแหล่งท่องเที่ยว บริหารรายได้ที่เกิดขึ้น และส่วนอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว สำหรับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นคงความอุดมสมบูรณ์ตลอดไปและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นอีกด้วย

2.3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว

Dickman (1996) กล่าวถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว (Tourism Destination and Tourism Product) จำเป็นต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) จัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่จูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้นซึ่งแหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งแยกเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา หาดทราย ชายหาด ภูเขา อุทยานแห่งชาติ เทศกาลต่าง ๆ หรือสถานที่ที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์และเป็นที่ยอดนิยม และโดยทั่วไป แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมักจะมีสิ่งดึงดูดใจมากกว่า 1 อย่าง เช่น ภูเก็ตซึ่งมี

แหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย เช่น หาดทราย กิจกรรมทางน้ำ สถานบันเทิงต่าง ๆ รวมทั้งสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ

2. สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) ความสะดวกสบายทำให้นักท่องเที่ยวหรือคนเดินทางเข้าไปถึงสถานที่ได้รวดเร็ว ปลอดภัย และสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น แหล่งท่องเที่ยวต้องมีระบบขนส่ง ซึ่งประกอบด้วยเส้นทาง พาหนะ สถานี และผู้ประกอบการขนส่งมีวัตถุประสงค์ในการลำเลียงคนและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง

3. สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenity) ซึ่งหมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่อนักท่องเที่ยว เช่น สาธารณูปโภคน้ำ ไฟ โทรศัพท์ ห้องสุขาและสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวมีความจำเป็นต้องใช้ เช่น โรงพยาบาล ธนาคารสำนักงานไปรษณีย์ การบริการในกรณีฉุกเฉินก็มีความสำคัญเช่นกัน

4. ที่พัก (Accommodation) แหล่งท่องเที่ยวควรมีจำนวนที่พักที่เพียงพอ พร้อมทั้งมีความหลากหลายด้านราคาและการบริการ ที่เหมาะสมต่อสถานที่ และที่พักควรอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากนัก

5. กิจกรรม (Activity) ที่นักท่องเที่ยวสามารถกระทำในช่วงเวลาที่พำนักและท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น เพื่อให้การท่องเที่ยวและช่วงเวลาพักผ่อนของนักท่องเที่ยวน่าสนใจมากขึ้น และกิจกรรมต่าง ๆ ควรมีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจับจ่ายใช้สอย กิจกรรมทางทะเล เช่น ดำน้ำ วายน้ำ เป็นต้น

ขณะที่ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 อ้างถึงใน สรณศิริ รวีโรจน์วรกุล, 2550) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวควรมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 3 ประการ หรือ 3 A'sดังต่อไปนี้

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่นั้น ๆ ซึ่งสิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยวย่อมแตกต่างกันไปตามประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยว โดยแต่ละกลุ่มจะสนใจสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละประเภทแตกต่างกันไปเช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านความสวยงามของธรรมชาติ ก็ชอบที่จะไปเที่ยวภูเขาหรือหาดทราย หรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านศิลปวัฒนธรรม ก็ชอบที่จะไปเที่ยวชมวิถีชีวิตของชาวเขา หรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านโบราณสถาน ก็ชอบที่จะไปเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนั้นภาพลักษณ์

และราคาค่าเข้าชมของทรัพยากรท่องเที่ยวก็มีส่วนในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากรท่องเที่ยว

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางหรือเครือข่ายคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันระหว่างทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งกับอีกทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งที่อยู่บริเวณใกล้เคียง อีกทั้งต้องมีที่จอดรถหรือสถานีรถไฟหรือท่าเรือ หรือท่าอากาศยานเพื่อให้ธุรกิจการขนส่งสามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวยังทรัพยากรท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

3. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมทรัพยากรท่องเที่ยวได้ ได้รับความสะดวกสบายและความประทับใจ ทำให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยววันขึ้น ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว หมายถึง สรรพสิ่งที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อให้การเดินทางเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย โดยปกติสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเหล่านี้รัฐบาลจะเป็นผู้จัดหาและพัฒนาเพื่อบริการแก่ประชาชนของตนเอง แล้วถือเป็นผลพลอยได้ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการอีกท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีความสำคัญเช่นกัน คือ การเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) เพราะองค์ประกอบดังกล่าวมีผลอย่างยิ่งต่อค่าใช้จ่าย ความรวดเร็วและความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าสู่สถานที่นั้น ซึ่งรวมถึงสาธารณูปโภคในส่วนของถนนหนทาง สนามบิน รถไฟ ท่าเทียบเรือรวมถึงความจุ ความรวดเร็ว ราคาและความหลากหลายของสาธารณูปโภคเหล่านี้ รวมทั้งกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการออกวีซ่า และการตรวจคนเข้าเมือง (Middleton, 1994 อ้างถึงในสรณสิริ รวีโรจน์วรกุล, 2550)

ทั้งนี้ พยอม ธรรมบุตร (2549 อ้างถึงใน สรณสิริ รวีโรจน์วรกุล, 2550) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวออกเป็น 5 ปัจจัย ดังนี้

1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ได้แก่ การขนส่ง การคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง ตัวเมือง รวมถึงคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ได้แก่ ถนน

ทางหลวง โครงข่ายคมนาคม ซึ่งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นหัวใจของการท่องเที่ยว

2.ที่พักแรม (Accommodation) ถือเป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวซึ่งต้องค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 คืน ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท Homestay เกสเฮาส์ ฯลฯ

3.แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) อาจเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม งานมหกรรม ประเพณีท้องถิ่น ตลอดจน วิถีชีวิตของชุมชนเจ้าบ้าน

4.กิจกรรม (Activities) ถือเป็นหัวใจสำคัญของสินค้าทางการท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการแสวงหาประสบการณ์ จำเป็นต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมซึ่งกิจกรรมอาจเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เช่น การดำนา การทอผ้า การจับปลา การทำหัตถกรรมพื้นบ้าน รวมไปถึงกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เช่น การพายเรือ ดำน้ำดูปะการัง เดินป่า ดูนก หรือกิจกรรมผจญภัย เช่น การปีนหน้าผา การล่องแก่ง การขี่ช้าง

5.บริการต่าง ๆ (Ancillary) ในแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีบริการด้านต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ธนาคาร ATMโรงพยาบาล ปั้มน้ำมัน ฯลฯ

แนวคิด 5A ของ Dickman (1996) มีความเชื่อมโยงต่อการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินศักยภาพและออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ในด้านการเพิ่มศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆสามารถใช้ในการตรวจสอบศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งว่ามีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด และแหล่งท่องเที่ยวใดที่ควรได้รับการพัฒนาและควรพัฒนาในส่วนใดบ้าง ยกตัวอย่างเช่นด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน หรือในด้านที่พักแรมกิจกรรม และบริการต่างๆ

2.4 แนวคิดด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว คือ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง หรือการทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง รวมถึงความน่าสนใจของท้องถิ่นนั้นว่ามีเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่

จิตศักดิ์ พุฒจรรยา (2545) กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ศึกษากาพนั้นจะต้องประกอบด้วย 1.พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เช่น ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและความดึงดูดใจ สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว เป็นต้น 2.การจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เช่น การจัดการขยะ การจัดการความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น 3.กิจกรรมการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา เช่น ความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่ ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้ เป็นต้น 4.การมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร นักท่องเที่ยว เช่น ผลประโยชน์ต่อชุมชนในด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ ความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้การพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวในภาพรวมยังหมายถึงการกระจายรายได้สู่ชุมชนต่างๆ ในเส้นทางท่องเที่ยวมากขึ้น

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ (2529) ได้เสนอหลักเกณฑ์การพิจารณา และการกำหนดศักยภาพ หรือ ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

1. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และวิถี

ชีวิต

2. ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางระยะเวลาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว

3. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่างๆ ระบบ

ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการรักษาความปลอดภัย

4. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ ระบบนิเวศ และสภาพอื่นๆของแหล่งท่องเที่ยว

5. ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ ข้อจำกัดทางด้านบริการสาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

6. ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของ จารุจน์ กลิ่นดีปสี (อ้างใน วิชา ศรียะทุ: 2551) โดยต้องครอบคลุมองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านพื้นที่ คือ การดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะ หรือมีความเป็นเอกลักษณ์ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นรวมทั้งต้องมีปัจจัยอื่นที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ ลักษณะภูมิทัศน์ ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพของเส้นทาง ฤดูกาล ระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น
2. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านการจัดการ คือ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียง การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ การจัดการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับ การจัดการควบคุมกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่
3. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านกิจกรรม และกระบวนการ คือ การพิจารณาถึงความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่โอกาสในการสร้างจิตสำนึก และการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม
4. เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม คือ การพิจารณาว่า องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใดบ้าง และประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจ หรือสนใจที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

ทั้งนี้ในการพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนา เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการศึกษาทรัพยากรที่มีอยู่ ก่อนที่จะวางแผนพัฒนาหรือส่งเสริมใดๆ เพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างมีประสิทธิภาพ

ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร (2542) แบ่งองค์ประกอบที่นำมาเป็นเครื่องบ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

1. ปัจจัยจูงใจหลักของการท่องเที่ยว พิจารณาจากสถานที่ตั้งและลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวนั้นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวหลายๆ ด้าน เช่น ความต้องการในด้านความสงบในการพักผ่อน ความสนุกสนาน การหาประสบการณ์ ซึ่งปัจจัยจูงใจหลักแบ่งได้ 3 ชนิด ได้แก่ ปัจจัยจูงใจด้านธรรมชาติ ปัจจัยจูงใจในด้านประวัติศาสตร์และศาสนา และปัจจัยจูงใจทางด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น
2. ปัจจัยประกอบ ได้แก่ คุณค่าดึงดูดใจจากสภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และลักษณะภูมิทัศน์ที่เป็นเอกลักษณ์ ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน สภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยธรรมชาติและเมือง
3. ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานด้านที่พักและอาหาร การสื่อความหมาย ข้อมูลข่าวสาร การให้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ร้านจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น
4. ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ต้องพิจารณาถึงโครงข่ายการคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ บริการสาธารณะ เช่น ไฟฟ้า น้ำ การระบายน้ำ การกำจัดขยะ ตลอดจนระบบการสื่อสารโทรคมนาคม

2.5 แนวคิดการพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยว

การจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง เส้นทางที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถพบเห็น หรือเข้าชมนจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดทำขึ้น เส้นทางท่องเที่ยวอาจเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ จากการที่นักท่องเที่ยวหลายๆ กลุ่มใช้เส้นทางเดิมซ้ำเป็นประจำ เส้นทางท่องเที่ยวนี้อาจเป็นเส้นทางรถยนต์ ทางเท้า ทางเรือ หรือทางอื่นๆ อาจใช้ร่วมกับเส้นทางสัญจรปกติของเมือง หรืออาจเป็นการกำหนดเส้นทางขึ้นมาเฉพาะเป็นพิเศษ

การจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีการจัดรูปแบบเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันออกไป อาจเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น ความชอบของแต่ละบุคคล แต่ทั้งนี้รูปแบบเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวสามารถนำมาประยุกต์ผสมผสานกันได้ตามความเหมาะสม

United Nation (2000) ได้กล่าวถึง การวางแผนระบบขนส่งและการสัญจร (Transportation) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การจัดระบบขนส่งและเส้นทางท่องเที่ยวภาคพื้นดิน (Land transport system & Routes) ว่าควร

จัดระบบขนส่งและเส้นทางท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ สะดวกในการเข้าถึง (Routes) ว่าควรจัดระบบขนส่งและเส้นทางท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ สะดวกในการเข้าถึง (Access) และสัญจร (Movement) ภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยมีข้อพิจารณาดังต่อไปนี้

1. มีการเชื่อมโยงสถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ไปด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีการจัดเส้นทางสัญจรให้สอดคล้องกับลำดับศักดิ์ (Hierarchy)
3. มีการพัฒนาเส้นทางเพื่อ “เปิด” การเข้าถึงและการบริการแก่แหล่งท่องเที่ยวให้สะดวกถึงกัน ยกเว้นพื้นที่บางส่วนที่ต้องการควบคุมและจำกัดปริมาณนักท่องเที่ยว อาจลดระดับความสะดวกสบายของการเข้าถึงพื้นที่ลงได้

Fay (1992) ได้กล่าวถึง วิธีการวางแผนจัดนำเที่ยวโดยจะต้องพิจารณาถึงส่วนประกอบต่างๆ ดังนี้

1. ประเภทการจัดนำเที่ยว บริษัทนำเที่ยวต้องมีนโยบายในการจัดนำเที่ยวว่าจะจัดนำเที่ยวประเภทใดบ้าง เช่น ประเภทรับนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างประเทศ หรือประเภทจัดนำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวไทยเที่ยวภายในประเทศหรือเที่ยวต่างประเทศ
2. ภูมิภาค/จุดหมายปลายทาง มุ่งจัดภูมิภาค ยุโรป เอเชียหรือ อเมริกา เป็นต้น โดยเน้นหนักประเทศใดบ้าง ถ้าเป็นภายในประเทศมุ่งเน้นภาคหรือจังหวัดใดบ้าง
3. วัตถุประสงค์ ในการจัดนำเที่ยวแต่ละครั้งควรจะวางวัตถุประสงค์ของการจัดแต่ละครั้งว่ามี จุดมุ่งหมายที่จะให้นักท่องเที่ยวได้อะไรบ้าง เช่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จัก

สถานที่ต่างๆ เป็นต้น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี สถานที่สวยงามตามธรรมชาติหรือเพื่อให้มีโอกาสได้ซื้อของ หรือเพื่อให้ได้มีโอกาสลองรับประทานอาหารประจำท้องถิ่นนั้นๆหรือ เพื่อให้มีโอกาสได้ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่นหรือเพื่อให้ได้มีโอกาสเล่นกีฬาฤดูหนาว หรือชมกีฬา เป็นต้น เพราะถ้าวางวัตถุประสงค์ในการจัดนำเที่ยวไว้แล้ว การจัดต้องสนองตอบวัตถุประสงค์ที่วางไว้

4. ช่วงเวลาของการจัด ในการจัดนำเที่ยวจะจัดกี่ครั้งในช่วงใดบ้าง ใช้ระยะเวลากี่วัน ต้องพิจารณาช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม ของสถานที่ที่จะไป ประกอบกับเวลาว่างของนักท่องเที่ยว เช่น ช่วงปิดภาค หรือ

ช่วงหยุดยาว 4 วัน เพราะถ้าจัดเวลาไม่สอดคล้องกันก็อาจจะขายไม่ได้ ตัวอย่างเช่น นักท่องเที่ยวยุโรป นิยมมาเที่ยวประเทศไทยในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนมีนาคม เพราะต้องการหลีกเลี่ยงจากอากาศที่หนาว เย็น และประเทศไทยอากาศไม่ร้อนมาก แต่ถ้าจะจัดให้นักท่องเที่ยวไทยไปชมดอกทิวลิปบานที่ เนเธอร์แลนด์ ก็ต้องจัดในช่วงเดือนเมษายน ถึงต้นเดือนพฤษภาคม เพราะระยะนั้นเป็นช่วงที่ดอกทิวลิปบานและเป็นช่วงที่โรงเรียนปิดภาคฤดูร้อนผู้ปกครองอาจมีเวลาพาบุตรหลานเที่ยว และเป็นช่วงฤดูร้อนที่คนไทยอยากหลบลมร้อนไปเที่ยวเมือง หนาว และช่วงนั้นยุโรปเป็นฤดูใบไม้ผลินักท่องเที่ยวยังไม่ีมาก เหมือนช่วงฤดูร้อน คือระหว่างเดือนกรกฎาคมและเดือนสิงหาคม ความสะดวกในด้านการบริการของ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆยังมีมากกว่าช่วงฤดูร้อน ไม่ว่าจะเป็นโรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร และสถานที่ที่น่าสนใจ ต่างๆ หรือการไปดูพระอาทิตย์เที่ยงคืนที่ประเทศในแถบสแกนดิเนเวีย ต้องไปในช่วงปลายเดือนมิถุนายนถึง เดือนสิงหาคม จึงจะเป็นพระอาทิตย์เที่ยงคืน นอกจากนี้จำนวนที่จะใช้ในการเดินทาง ต้องพิจารณาจาก จำนวนจุดหมายปลายทางที่จะแวะและสถานที่ที่จะเยี่ยมชม ระยะทาง แต่อย่างไรก็ตาม การจัดไม่ควรใช้ เวลานานเกิน 3 สัปดาห์ เพราะนักท่องเที่ยวจะมีปัญหาด้านอารมณ์ อันเนื่องมาจากการเหน็ดเหนื่อยจา การเดินทาง และต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

5. ความคาดหวังของลูกค้า ลูกค้าหวังจะได้รับบริการที่ต้องการ เช่น ความสนุก เป็น ซึ่งบริษัทนำเที่ยว จะต้องอธิบายความหมายของคำว่า “สนุก” ได้ เพื่อจะจัดได้ถูกต้องตามความต้องการของลูกค้า และเมื่อ กลับจากการท่องเที่ยวผลที่จะคุ้มกับที่เสียเงินหรือไม่สนุก ในที่นี้หมายถึง

- ได้รับบริการที่ดี
- พักผ่อนเต็มที่
- กินอาหารอร่อย
- ชื่นชอบถูกใจ
- เห็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ
- มีเพื่อนใหม่
- ได้ความรู้ (ความบันเทิง)

6. ลูกค้าเป้าหมายพิจารณาถึงบุคคลที่สามารถท่องเที่ยวได้เป็นบุคคลใดมีอาชีพอะไร ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นอย่างไร เพื่อจะได้จัดได้ถูกต้องตามงบประมาณของลูกค้าซึ่งสามารถศึกษาได้จากผู้ที่เคยใช้บริการของ บริษัทนำเที่ยว เพื่อให้ทราบความต้องการทางด้านการท่องเที่ยว เช่น ต้องการสัมผัสธรรมชาติ อากาศดี สิ่ง บันเทิงรื่นรมย์ เยี่ยมชมสถานที่ เป็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ หรือชื้อของ เป็นต้น

7. กิจกรรม จะจัดกิจกรรมเช่นไรให้สอดคล้องกับความสนใจของลูกค้า เพราะความแตกต่างกันของลูกค้า อาจต้องการประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ถึงแม้จะไปจุดหมายปลายทางเดียว และในขณะเดียวกันต้องจัดให้เหมาะกับวัยของลูกค้า

8. ปริมาณการจัดนำเที่ยว วางแผนกำหนดจำนวนโปรแกรมนำเที่ยวที่จะ จัดแต่ละปี โดยแยกตามประเภทต่างๆ

สำหรับ เตชา บุญคำ (2539) เสนอ หลักการจัดเส้นทางแบบผสมผสาน ดังนี้

1.การกำหนดเส้นทางควรสำรวจและสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวประกอบกับแนวโน้มที่ควรเป็นในการจัดเส้นทาง เริ่มต้นจากการพิจารณาตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จัดลำดับความสำคัญและความน่าสนใจ จากนั้นจึงพิจารณาความสามารถในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เข้าด้วยกัน

2.จัดเส้นทางในลักษณะวงจรบรรจบ ทำให้นักท่องเที่ยวพบเห็นสิ่งแปลกใหม่ เกิดความเพลิดเพลินตลอดเส้นทาง โดยไม่ต้องย้อนกลับไปเส้นทางเดิม

3.การจัดเส้นทางให้มีความแตกต่าง การกำหนดเส้นทางอาจทำขึ้นหลายเส้นทางหรือหลายระบบก็ได้ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาต่างกัน ความแตกต่างอันเนื่องมาจากความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่นเส้นทางสำหรับผู้สนใจศิลปะและวัฒนธรรมอาจพานักท่องเที่ยวไปตามแม่น้ำลำคลองเพื่อดูวิถีชีวิตและสภาพบ้านเมือง หรืออาจเป็นเส้นทางที่หลากหลายและมีความน่าสนใจหลายด้านอยู่ร่วมกัน

4.การจัดประเภทพาหนะตามสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ แต่ละเส้นทางอาจใช้พาหนะในการเดินทางต่างกัน ทำให้เกิดความน่าสนใจหลายด้านอยู่ร่วมกัน

5.ความต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมือง เส้นทางไม่ควรจำกัดอยู่เพียงภายในเมืองเท่านั้น แต่ควรต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมืองในแหล่งธรรมชาติด้วย

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบระบบเส้นทางวงรอบ (Looping system) เป็นแนวคิดเริ่มต้นมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะ “เส้นทาง (route)” ซึ่งเป็นระบบการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงเฉพาะจุดใดจุดหนึ่งหรือแหล่งท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง แต่มุ่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม (Cluster)

โดยเน้นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเส้นทางเดียวกันด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น เป็นจุดขาย หรือระยะทางไม่ห่างเกินไป

ในการเชื่อมโยงเส้นทางควรจัดให้เป็นมิติความสนใจของนักท่องเที่ยวหรือเค้าโครงเรื่อง (Theme) ซึ่งเป็นจุดขายหลัก เช่น เส้นทางท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติ เป็นต้น หรือเชื่อมโยงด้วยมิติของเวลา เช่น ประเภท 2 วัน 1 คืน ประเภท 3 วัน 2 คืน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแนวคิดการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแบบนี้ควรยึดหลักแนวคิดทางการตลาดเพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวได้สนใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเส้นทางที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ให้ความสำคัญด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และความพลัดภัย โดยพยายามให้การเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้งไม่ซ้ำเส้นทางเดียวกัน (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549)

ในขณะที่ แบบจำลองการเดินทาง ของ William และ Zelinsky (1985 อ้างอิงในวัลลภ ทองอ่อน , 2547) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการเดินทางขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านที่ครอบคลุม ดังนี้

- 1.ระยะทางในพื้นที่ (Spatial Distance) คือ เป็นปัจจัยที่กำหนดเวลาในการท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว
- 2.การติดต่อสืบเนื่องระหว่างชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน (International Connectivity) คือ การสัมพันธ์ทางด้านทหาร วัฒนธรรมและการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ
- 3.การได้รับประโยชน์ร่วมระหว่างการไหลโยงของนักท่องเที่ยว (Reciprocity of Travel Flows) เมื่อมีการไหลโยง ทุกจุดจะต้องได้รับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเท่าเทียม
- 4.แรงดึงดูดของประเทศ (Attractiveness) ปัจจัยภายในประเทศปลายทาง เช่น ภูมิอากาศ วัฒนธรรม กิจกรรมกีฬา ฯลฯ เป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว

วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง และคณะ (2547) ได้ให้ข้อพิจารณาของการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวหลายประการ อาทิเช่น

- 1.การกำหนดเส้นทาง การพิจารณากำหนดเส้นทางท่องเที่ยวควรสำรวจและสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ ประกอบกับแนวโน้มที่ควรจะเป็นในการจัดเส้นทาง ควรเริ่มต้นจากการพิจารณาตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ภายในเมืองจัดลำดับความสำคัญและความน่าสนใจ จากนั้นจึงพิจารณาความสามารถในการเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เข้าด้วยกัน

2.การจัดเส้นทางในลักษณะวงจรรอบๆ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่เกิดความเพลิดเพลินไปตลอดทางโดยไม่ต้องย้อนกลับเส้นทางเดิม ซึ่งนักท่องเที่ยวอาจเกิดความรู้สึกเบื่อและเสียเวลา ข้อดีอีกประการหนึ่งคือ สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มย่อยที่ต้องการทิ้งพาหนะของตนเองไว้ยังจุดเดิมอาจจัดให้มีการเดินทางใน 2 ลักษณะ เช่นเริ่มต้นด้วยการเดินเท้าไประยะหนึ่งแล้วจึงเปลี่ยนเป็นการสัญจรโดยทางเรือในขากลับ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้พักผ่อนไปในตัวระหว่างขากลับ หรืออาจจัดในลักษณะแบบทางเดียว โดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสุดท้ายแยกกันอยู่ตามความเหมาะสม เช่นกรณีแหล่งท่องเที่ยวกระจายห่างไกลกัน เช่นแหล่งท่องเที่ยวอยุธยาเป็นต้น เส้นทางลักษณะนี้จะไม่มีปัญหาสำหรับการท่องเที่ยวแบบกลุ่มเพราะยานพาหนะสามารถไปรอรับอยู่ที่จุดใดก็ได้

3.การจัดเส้นทางให้มีความแตกต่างภายในเมือง การกำหนดเส้นทางอาจจัดทำขึ้นหลายเส้นทาง หรือหลายระบบก็ได้ภายในเมืองๆ หนึ่ง เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาน้อยต่างกัน ความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางสำหรับผู้สนใจศิลปะและวัฒนธรรมอาจพานักท่องเที่ยวไปตามแม่น้ำลำคลองเพื่อดูชีวิตความเป็นอยู่และสภาพบ้านเมือง หรืออาจเป็นเส้นทางที่มีความหลากหลายและน่าสนใจหลายด้านร่วมกันอยู่

4.ควบคุมเส้นทางและรูปแบบของการสัญจรไม่ให้เกิดความสับสนการเข้าถึงและเดินทางจะต้องควบคุมได้ง่ายและไม่สับสน

5.การให้ข้อมูลข่าวสารในเส้นทาง จัดทำการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวตลอดทางอย่างสม่ำเสมอ ด้วยระบบป้ายหรือด้วยวิธีอื่นๆ เพื่อช่วยบอกทิศทางตำแหน่งที่ตั้ง และระยะทาง เช่นช่วยนักท่องเที่ยวกำหนดทิศทางด้วยที่หมายตา (Landmark) การสร้างความต่อเนื่องของเส้นทางด้วยการใช้วัสดุปูพื้นทางเท้าที่เหมือนกันไปตลอดทาง หรือใช้วัสดุปูพื้นที่เหมือนกันตลอดแนว เป็นต้น

6.พิจารณาจัดประเภทของพาหนะตามสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเส้นทางท่องเที่ยวอาจใช้พาหนะในการเดินทางต่างกัน ทำให้เกิดความน่าสนใจแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และลักษณะเฉพาะตัวของเมืองนั้นๆ

7.ปรับปรุงบริเวณจุดเริ่มต้นของเส้นทาง จุดเริ่มต้นของเส้นทางท่องเที่ยวมักจะอยู่ในย่านใจกลางเมืองเข้าถึงได้ง่ายมีข้อมูลต่างๆ รวมอยู่ซึ่งนักท่องเที่ยวจะใช้ในการตัดสินใจวางแผนการเดินทาง มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้บริการ เช่น ที่จอดรถ ที่พักคอย ห้องน้ำ ในเมืองหนึ่งๆ อาจจัดให้มีเส้นทาง

นักทัศนอาจรหลายๆ เส้นทาง ดังนั้น จุดเริ่มต้นนี้ไม่จำเป็นต้องมีอยู่จุดเดียวแต่อาจกระจายกันอยู่ตามบริเวณที่มีแหล่งท่องเที่ยวรวมกลุ่มกันอยู่ก็ได้

8.จัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร อาทิเช่น ร้านอาหาร ร้านขายของเล็กๆ น้อยๆ และอาจรวมถึงร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ด้วย ในกรณีที่เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางที่มีอัตราการเข้าออกค่อนข้างสูง ส่วนบริการ เช่น จุดพักคอย จุดนัดหมาย จะต้องให้ความสะดวกสบาย และมองเห็นได้ชัดเจนไม่สับสน ห้องน้ำ ถังขยะ ไฟฟ้าแสงสว่าง โทรศัพท์

9.ส่วนบริการทางด้านข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับตัวเมือง อาจอยู่ในรูปของแผ่นประกาศ เอกสารแจก หรือเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล ข้อมูลดังกล่าวควรประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับจุดสนใจต่าง ๆ ในเมือง ข้อมูลเกี่ยวกับที่พัก ร้านอาหาร การสัญจร รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในเมืองเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถช่วยเหลือตนเองได้

10.ลักษณะทางกายภาพของสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกจะเป็นรูปแบบขอศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองที่นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความสะดวกในการให้บริการ

11.ควรดูแลรักษาสถานที่และส่วนบริการต่างๆ ให้สะอาดเรียบร้อยและใช้ได้ตลอดเวลาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งที่จะละเลยไม่ได้

12.เส้นทางนั้นควรมีการเกาะกลุ่มหรือมีการกระจุกตัวของสถานที่สำคัญที่มีชื่อเสียง เช่น ด้านศิลปกรรม โบราณคดี ประวัติศาสตร์ระดับชาติ ธรรมชาติ จนถึงครอบคลุมสถานที่ที่น่าสนใจให้มากที่สุด นอกจากนี้ควรพยายามให้แต่ละเส้นทางมีความเด่นด้อยไม่แตกต่างกันมากนัก เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินใจ ความรู้ความเข้าใจในระดับที่ใกล้เคียงกัน

13.เส้นทางนั้นควรมีการเกาะกลุ่มของกิจกรรมอันหลากหลาย บริเวณที่มีความคึกคักของกิจกรรมนานาประเภท โดยเฉพาะกิจกรรมด้านการค้า การบริการ การพักผ่อนหย่อนใจแบบต่างๆ สถานที่ซึ่งแสดงออกถึงวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ในชุมชน ความเป็นเอกภาพของพื้นที่ บรรยากาศ สีสน และความเข้าใจแบบตะวันออก

14.เส้นทางนั้นควรมีการเกาะกลุ่มของชุมชนหรือย่าน (District) ที่แสดงให้เห็นการดำรงชีวิตการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อร่วมกันของผู้คนยังเป็นชุมชนที่เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีขนบธรรมเนียม

ความเชื่อและประเพณีที่แตกต่างจากชุมชนธรรมดาทั่วไปก็จะมีที่น่าสนใจสำหรับผู้มาเยือนมากยิ่งขึ้น การที่ชุมชนเกาะกลุ่มกันจนเกิดพื้นที่ที่ชัดเจนจนสามารถวางเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวได้ และหากการเกาะกลุ่มของชุมชนเหล่านี้เป็นชุมชนที่มีคุณลักษณะต่างกัันก็จะมีคามเหมาะสมยิ่งขึ้นในการกำหนดเส้นทาง

15.เส้นทางนั้นควรมีการเกาะกลุ่ม รวมตัวกันของสถานที่พักผ่อนใจของชุมชน การตั้งถิ่นฐาน ตลาดร้านค้า ศาสนสถาน ตลอดจนสถานที่ซึ่งเป็นที่ยอมรับหรือประกอบกิจกรรมต่างๆ

2.6 บริบทพื้นที่วิจัย

นาหมื่นศรี เป็นชื่อตำบลหนึ่งในอำเภอนาโยง ซึ่งมีชื่อเสียงในด้านผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดตรัง มาตั้งแต่ครั้งอดีต และในปัจจุบันนี้ก็ได้มีการจัดตั้งกลุ่มสตรีทอผ้านาหมื่นศรี เพื่อสืบสานการทอผ้าพื้นเมืองไม่ให้หายสาบสูญ เมื่อเอ่ยถึงจังหวัดตรัง หลายคนหลายคนจะนึกถึงผ้าทอนาหมื่นศรี อำเภอ นาโยง จังหวัดตรัง จากคำบอกเล่าปากต่อปากประกอบกับความงดงามของลายผ้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีมาแต่โบราณ ทำให้ชื่อเสียงผ้าทอนาหมื่นศรีเลื่องลือทั่วไป กลุ่มผ้าทอนาหมื่นศรี มีประวัติมายาวนานประมาณ 400 ปี เป็นผ้าที่ทอด้วยกี่พื้นเมืองที่เรียกว่า "หูก" เป็นเครื่องมือพื้นบ้านที่ประดิษฐ์ขึ้นมาจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ผ้าทอนาหมื่นศรีมีลวดลายงดงาม มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง แบบศิลปะท้องถิ่น เดิมมีชุมชนบ้านกลาง บ้านหนองยวน ต.ละมอ มาจนถึงบ้านหัวเขา ต.นาหมื่นศรี ได้ทอผ้าขึ้นใช้เองมากกว่าที่จะซื้อผ้ามาจากที่อื่น และมีการสืบทอดการทอผ้ามาอย่างต่อเนื่องในชุมชนมาหลายชั่วอายุคน จนปัจจุบัน และได้ปรากฏหลักฐานจากจดหมายเหตุว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ร.ศ.128 ได้ทอดพระเนตรผ้าทอที่เมืองตรัง ข้อความตอนหนึ่งว่า "ใต้อุณเรือนใช้เป็นี่หัดทอผ้ามีผู้หญิงมาหัดทอมาก" ผ้าทอส่วนใหญ่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา เช่น งานศพ งานบวช งานแต่งงาน

สภาพทั่วไปของตำบลนาหมื่นศรี

1. ลักษณะที่ตั้ง

ตำบลนาหมื่นศรี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอ นาโยง ประมาณ 5 กิโลเมตร ห่างจากศาลาจังหวัด ประมาณ 15 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 843 กิโลเมตร

1.1 อาณาเขต

ทิศเหนือ	จดตำบลน้ำผุด	อำเภอเมืองตรัง
ทิศตะวันออก	จดตำบลละมอ	อำเภอนาโยง และตำบลน้ำผุด อำเภอเมืองตรัง
ทิศตะวันตก	จดตำบลนาพละ	อำเภอเมืองตรัง
ทิศใต้	จดตำบลนาโยงเหนือ	อำเภอนาโยง และตำบลนาโยงใต้ อำเภอเมืองตรัง

2. ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศเป็นที่ราบลาดเอียง จากทิศเหนือสู่ทิศใต้ มีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่าน คือลำห้วย จำนวน 6 สาย ลำคลอง จำนวน 2 สาย และมีระบบชลประทาน จำนวน 1 สาย แต่ยังคงขาดน้ำในฤดูแล้ง ในบางพื้นที่ โดยเฉพาะหมู่ที่ 4 ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของพื้นที่ตำบลและหมู่ที่ 7 ซึ่งมีพื้นที่ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของตำบล

3. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

3.1 อาชีพ

อาชีพหลักของราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะการทำสวนยางพารา ทำนา ข้าว และอาชีพด้านการเกษตรอื่น ๆ ตามสัดส่วนโดยประมาณ ดังนี้

- เกษตรกรรม ร้อยละ 89.56
- รับจ้าง ร้อยละ 8.25
- ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 2.19

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือยางพารา พื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด 5,366.64 ไร่ จำนวนครัวเรือนที่ปลูกยางพารา 912 ครัวเรือน

3.2 กลุ่ม/องค์กรด้านอาชีพ

- ทอผ้านาหมื่นศรี ประธานกลุ่ม นางอารอบ เรืองสังข์ ที่ตั้ง 119 หมู่ที่ 8 ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง มีเงินทุนหมุนเวียน 600,000 บาท จำนวนสมาชิก 126 คน หมายเลขโทรศัพท์ 075-583524 , 081-4764318

- วิสาหกิจชุมชนพัฒนาอาชีพบ้านไสใหญ่ (เครื่องแกงทำด้วยมือ) ประธานกลุ่ม นายนฤศรณ์ คงฉาง ที่ตั้ง 106 หมู่ที่ 1 ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง มีเงินทุนหมุนเวียน 150,000 บาท จำนวนสมาชิก 26 คน หมายเลขโทรศัพท์ 087-8896443

- วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรไสยางสามัคคี (ลูกหยีฉาบน้ำตาล) ประธานกลุ่ม นางแคล้ว เครือเตียว ที่ตั้ง 125 หมู่ที่ 3 ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง มีเงินทุนหมุนเวียน 60,000 บาท จำนวนสมาชิก 15 คน

- วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรไสเตื่อย (เครื่องแกง) ประธานกลุ่ม นางเครือวรรณ เขาแก้ว ที่ตั้ง 23/1 หมู่ที่ 4 ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง มีเงินทุนหมุนเวียน 30,000 บาท มูลค่าอุปกรณ์ 100,000 บาท จำนวนสมาชิก 22 คน

4. ลักษณะทางสังคม

ลักษณะทางสังคมเป็นสังคมชนบท มีบ้านเรือนตั้งอยู่กระจัดกระจาย ไม่มีลักษณะเป็นชุมชนแต่มีลักษณะเป็นกลุ่มบ้านหลาย ๆ กลุ่มแต่ละกลุ่มบ้านมักจะเป็นเครือญาติกันส่วนใหญ่ ลักษณะความสัมพันธ์ของคนภายในหมู่บ้าน ตำบลมักจะเป็นลักษณะต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันบริเวณที่มีความหนาแน่นของบ้านเรือนมากที่สุดคือ บริเวณหน้าโรงเรียนบ้านควนสวรรค์ พื้นที่ หมู่ที่ 8 ซึ่งเปรียบเสมือนชุมชนหลักของตำบลมีสถานที่สำคัญ เช่น โรงเรียน วัด กลุ่มทอผ้า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ศูนย์สาธิตการตลาด

ด้านวิถีชีวิต

วิถีชีวิต: วิถีชีวิตในชุมชนเป็นแบบทำนา ทำสวน ทอผ้า

ภาษา: ไต๋

การแต่งกาย: แต่งกายแบบทั่วไป

ประเพณี: ประเพณีการแข่งขันลูกกลม

อาหาร: ขนมจีนแกงไตปลา, แกงขมิ้น, ผัดกระเทียม, ข้าวเม่าต้มกระเทียม, ข้าวนาหมื่นศรี น้ำซุบ ปลาทอดน้ำเต้าเจี้ยว

ข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยว

แต่งกายให้เหมาะสมกับกิจกรรมและสถานที่, ไม่ดื่มสุราและของมึนเมา, ไม่ส่งเสียงดังในยามวิกาล

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กนกกานต์ แก้วนุช (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยในการออกแบบรายการนำเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ พบว่า การวิจัยรายการนำเที่ยวนับเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวในการมาเยือน เสมือนกุญแจสำคัญที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดแรงปรารถนาในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อรับคุณค่าแห่งประสบการณ์โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนที่มีการสร้างและถ่ายทอดประสบการณ์จากทรัพยากรในชุมชนสู่นักท่องเที่ยวผ่านลายลักษณ์และภาพประกอบที่สร้างสุนทรียภาพในการรับรู้ถึงวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต กิจกรรม และทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นที่อยากได้ลองสัมผัส อันเป็นแรงจูงใจให้ต้องไปประสบพบเจอด้วยตนเอง บทความสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่มย่อย (Small Group Discussion) และการสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Discussion) โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ข้อมูลความรู้ในด้านศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชน 3) การวางแผนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและแนวทาง การออกแบบและกำหนดองค์ประกอบของรายการนำเที่ยว และ 4) การคัดเลือกผู้เขียนรายการนำเที่ยว เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบรายการนำเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน โดยผลจากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปปรับใช้ในการออกแบบรายการนำเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้ประโยชน์สู่ทั้งตัวชุมชนในการรักษาและทำนุบำรุงทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ ขณะเดียวกันภาคธุรกิจเอกชนสามารถใช้ประโยชน์จากรายการนำเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในการสร้างจุดต่างของโมเดลธุรกิจและเป็นการเพิ่มมูลค่าและเสนอคุณค่าให้กับตัวนักท่องเที่ยวผ่านประสบการณ์ที่เป็นแก่นแท้ของชุมชน

ห้าวหาญ ทวีแสง และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดสตูล การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาการจัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จังหวัดสตูล และประเมินประสิทธิผลโครงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่จัดทำขึ้นจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีศักยภาพในแต่ละพื้นที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันเป็นโครงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยแบ่งการวิจัยเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดสตูล ข้อมูลจากภาพตำรา แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์จัดทำเป็นโครงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดสตูล ส่วนที่สอง เป็นการประเมินประสิทธิผลโครงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่จัดทำขึ้น ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว นักวิชาการการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด องค์กรพัฒนาธุรกิจเอกชนทางด้านการท่องเที่ยว ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ผลการศึกษา พบว่าโครงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ดีควรเป็นโครงการแบบผสมผสาน มีความน่าสนใจในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ที่คำนึงถึงเส้นทาง ระยะเวลาในการเดินทาง ช่วงเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งการเชื่อมโยงโครงข่ายเน้นเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยเพิ่มทักษะประสบการณ์ด้านวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต เอกลักษณ์ความโดดเด่นและแตกต่างด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จึงจะส่งผลต่อการพัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิผล

ดวงธิดา พัฒโน และคณะ (2560) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษา ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ประเทศไทย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วม และ 3) เพื่อสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงภายในตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การลงพื้นที่สำรวจ และการประชุมวิพากษ์ โดยมีตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ เทศบาลตำบลลานข่อย ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว กลุ่มอาชีพ และประชาชนในท้องถิ่นให้ข้อมูล ผลการศึกษา พบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวตำบลลานข่อยในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านประวัติศาสตร์ของชุมชน ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และเทศกาลที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว และด้านแหล่งท่องเที่ยว สำหรับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาชีพนั้น พบว่า ไม่มีการสืบทอดในปัจจุบัน ส่วนการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในตำบลลานข่อยนั้น พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในตำบล กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มอาชีพต่างๆ สามารถนำมาพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

โดยเน้นกิจกรรมท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้ การทดลองทำ เช่น การทอผ้าลานข่อย การแกะหนังตะลุง และ การเรียนรู้สมุนไพร ทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่และก่อให้เกิดประสบการณ์ที่แท้จริงแก่นักท่องเที่ยว ส่วนการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นสามารถเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในตำบลลานข่อย แบ่งเป็น 3 เส้นทางตามแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อให้นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสม

วันชพร จันทร์รักษา และคณะ (2558) ได้ศึกษาบทความวิจัยเรื่องโครงข่ายการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร มีจุดมุ่งหมายการวิจัยครั้งนี้ เพื่อหาปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อความสะดวกและความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อนำปัจจัยมาเชื่อมโยงเป็นโครงข่ายการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน 2) กลุ่มบุคลากรหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดกำแพงเพชร 3) กลุ่มบุคลากรหน่วยงานภาคเอกชนที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดกำแพงเพชร และ 4) กลุ่มบุคลากรชุมชนพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดกำแพงเพชร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มย่อย ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า นอกจากแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรแล้ว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวอีก 6 ประการ ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานบริการเชื้อเพลิง สถานพยาบาล และสถานีตำรวจ ตามลำดับ

รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวารที่เหมาะสมได้จัดรูปแบบการเชื่อมโยงโครงข่ายเป็นแบบเมชโทปอโลยี (Mesh Topology) เนื่องจากมีความสะดวกในการเลือกเดินทางได้อย่างอิสระตามความเหมาะสมและความสนใจของนักท่องเที่ยว

อำนาจ รักษาพล และคณะ (2554) ได้ศึกษาระบบโครงข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพรและพื้นที่ใกล้เคียง ผลการศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดชุมพรและพื้นที่เชื่อมโยงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และระนอง มีจำนวนถึง 24 แหล่ง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 14 แห่ง และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 10 แห่ง หากพิจารณาตามระดับศักยภาพและลำดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบกับการเดินทางเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอื่นพบว่า โครงข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 5 เส้นทาง นอกจากนี้ผลจากการพัฒนาความเข้มแข็งของ

องค์กรเครือข่ายฯ โดยดำเนินการผ่านรูปแบบการ ประชุมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพร แบบสัญจร เพื่อเป็นการทำความเข้าใจและให้ กำลังใจแก่ชุมชนสมาชิกที่เป็นเจ้าภาพในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว และเพื่อประเมินผลการ จัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยการร่วมกันวิภาครูปแบบการ จัดการของชุมชนเจ้าภาพ จำนวน 6 ครั้ง

สุวรรณฤทธิ์ วงศ์ชะอุ่ม และคณะ (2553) ได้ศึกษาการบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมสู่การสร้าง เส้นทางท่องเที่ยวที่มีคุณค่าของตำบลท่าคา อำเภอบ้านคา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า พื้นที่ตำบลท่าคา สามารถแบ่งกลุ่มทุนทางวัฒนธรรมออกเป็น กลุ่มทุนทางวัฒนธรรมด้านอาชีพ กลุ่มทุนทางวัฒนธรรมด้านการตั้งบ้านเรือน และกลุ่มทุนทางวัฒนธรรมด้านศาสนาและความเชื่อ ภาพรวมของทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญหรือมรดกทางวัฒนธรรมของท่าคาประกอบด้วย ตลาดน้ำท่าคา การทำน้ำตาลมะพร้าว วิถีชีวิตริมน้ำ บ้านกำนันจัน เรือนไทยคุณทวีป เจือไทย วัดเทพประสิทธิ์ วัดมณีสวรรค์ และศาลเจ้าแม่ตัวเนี้ย โดยมีสายน้ำเชื่อมโยงทุนทางวัฒนธรรมเข้าไว้ด้วยกัน ผลการประเมินทุนทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญสูงสุดสามลำดับแรก คือ ตลาดน้ำท่าคา เรือนไทยบ้านกำนันจัน และเรือนไทยบ้านคุณทวีป จากค่าเฉลี่ยรวมของคุณค่าในทุกด้าน และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาท่องเที่ยวในท่าคาประมาณ 1-2 ชั่วโมง และสนใจ การเที่ยวตลาดน้ำท่าคา การนั่งเรือชมวิถีชีวิตริมน้ำ และการเยี่ยมชมวัดเทพประสิทธิ์ ตามลำดับ แนวทาง ที่ได้อธิบายและตั้งกล่าวประกอบด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยทางกายภาพ ทางสังคม ทางเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณค่า การบริหารจัดการนักท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การเข้าถึง ความเสมอภาค ประสบการณ์ที่น่าประทับใจ และการเรียนรู้ความคาดหวัง และรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวทั้งทางเรือ ทางรถยนต์ แบบผสม รวมทั้งแนวทางการสื่อความหมาย

บุญซริก ผลบุญเจริญชัย (2553) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดปราจีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดปราจีนบุรี ที่ได้จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องให้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการพัฒนามากที่สุด มีการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นเกิดความรู้สึกรักและหวงแหน พร้อมทั้งจะดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน ส่วนด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์ให้คงความเป็นเอกลักษณ์เดิมให้มากที่สุด ไม่ควรปลูกสร้างสิ่งที่ไม่สำคัญเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยววันนั้น ๆ และควรมีการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านประชาสัมพันธ์ และการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวของจังหวัดให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

อาภรณ์ สุนทรวาท (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรีเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีชื่อเสียงมีจำนวน อย่างละ 8 แหล่ง เมื่อพิจารณาดัชนีชี้วัด 6 ด้าน คือ การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก ช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวได้ ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว การรวมกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว และความปลอดภัย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีค่าระดับคะแนนสูงมาก 7 แหล่ง ค่าระดับคะแนนสูง 1 แหล่ง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีค่าระดับคะแนนศักยภาพสูงมากทั้ง 8 แหล่ง ผลการเชื่อมโยงเส้นทาง ได้เส้นทาง 3 เส้นทาง โปรแกรม 2 วัน 1 คืน ผลการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมทดลองท่องเที่ยวในเส้นทางที่สร้าง พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดคือ เขากระโจม และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจความรู้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวในเส้นทางระดับมาก

สร้อยสน รัฐสมบุรณ์ (2550) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ชุมชนเกาะลิบง จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า ทรัพยากรที่สามารถนำมาพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวประกอบด้วย ทรัพยากรทางธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินศักยภาพและออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เป็นการศึกษาวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) (เนาวรัตน์ พลายน้อย และศุภวัลย์ พลายน้อย , 2549) เพื่อนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ทางสังคม ซึ่งอาจจะเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาทางสังคม และนำไปประกอบการตัดสินใจของชุมชนนาหมื่นศรีในทางปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งสิ้น 3 ข้อ คือ วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อออกแบบโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง และวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อประเมินโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แสดงคำอธิบายของระเบียบวิธีวิจัยที่ได้มาซึ่งคำตอบเชิงประจักษ์แต่ละวัตถุประสงค์ สามารถสรุปรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 1.แหล่งข้อมูล
- 2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 4.การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

1.แหล่งข้อมูล

1.1 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

1.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งการท่องเที่ยว รูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขอบเขตของการศึกษา และรวบรวมข้อมูลเก็บรวบรวมมาจากรรณกรรม เอกสาร

ตำรา ข้อมูลทางกายภาพ แผ่นพับ เอกสารสิ่งพิมพ์อื่นๆ งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้องต่างๆ โดย
ทำการศึกษาถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ เพื่อตอบคำถามในวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 และ 2

1.2 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

1.2.1 ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการสังเกต สำหรับสอบถามข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว
ที่มีศักยภาพของตำบลนาหมื่นศรี เพื่อตอบคำถามในวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 และ 2

1.2.3 ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ สำหรับทดสอบเส้นทางการท่องเที่ยวใหม่จาก
นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง ผลที่ได้นำมาเพื่อปรับปรุงเส้นทางการท่องเที่ยวให้สมบูรณ์ที่สุด เพื่อตอบ
คำถามในวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3

2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรศึกษา 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ภาครัฐ ผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้มีจำนวน
3 คน
2. ภาคเอกชน ผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้มี
จำนวน 3 คน
3. ประชาชนท้องถิ่น ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง
จังหวัดตรัง จำนวน 15 คน ผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง
4. นักท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองที่มีความสนใจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ตำบล
นาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง จำนวน 50 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างเจาะจง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนผู้แทนหรือตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ที่อาศัยในพื้นที่ศึกษา ได้จากการสุ่มตัวอย่าง ตามหลักการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยหลักความไม่น่าจะเป็น (Non-probability sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งมีเงื่อนไขการเลือกผู้แทน หรือตัวแทนที่มีความพร้อม มีความรู้และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว ตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 21 คน ประกอบด้วย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง จำนวน 21 คน ได้แก่ ผู้แทนจากการท่องเที่ยวและกีฬา ผู้แทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดตรัง อาจารย์ด้านการท่องเที่ยวมหาวิทยาลัยรัฐในพื้นที่วิจัย นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลนาหมื่นศรี ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว มัคคุเทศก์นำเที่ยว องค์กรพัฒนาธุรกิจเอกชนด้านการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชน แกนนำชุมชน ปราชญ์และผู้รู้ในชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวและภูมิปัญญาท้องถิ่น และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวทดลอง เพื่อร่วมประเมินเส้นทางการท่องเที่ยว ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง จำนวน 50 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัยสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จำนวน 2 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้การสุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง มีข้อความแบบหลวม ๆ เกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม ด้านการเข้าถึง และด้านการมีส่วนร่วม โดยก่อนการเก็บข้อมูลได้นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อความ

2. แบบสอบถาม โดยใช้การสุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง มีข้อความเพื่อประเมินผลความพึงพอใจของเส้นทางการท่องเที่ยว โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed-Ended Questions) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ลักษณะคำตอบเป็นตัวเลือก (Check List) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2-3 เป็นลักษณะคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้ตัดสินใจเลือก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยแบ่งหัวข้อเป็นดังนี้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง จำนวน 24 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

โดยมีลักษณะคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ กำหนดความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนัก 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ค่าน้ำหนัก 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนัก 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ค่าน้ำหนัก 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ค่าน้ำหนัก 1 คะแนน

จากนั้น นำค่าคะแนนมาหาช่วงคะแนน เพื่อจัดระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งมีวิธีการหาอันตรภาคชั้นดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร} &= \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{แทนค่า} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จากนั้น นำค่าคะแนนมาหาคะแนนเฉลี่ย โดยการใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้
มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 เห็นด้วยมากที่สุด
มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 เห็นด้วยมาก

มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 เห็นด้วยปานกลาง

มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 เห็นด้วยน้อย

มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 เห็นด้วยน้อยที่สุด

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือ ในในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) กับวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบเครื่องมือ ดังนี้

1. ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม (IOC) จากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้ออกมาคำนวณ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

สำหรับการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (อัครวิณ แสงพิบูล, 2556) เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) มีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

จากการตรวจสอบที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามี ความสอดคล้อง ส่วนที่มีค่าน้อยกว่า 0.50 นำมาปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งหมด อยู่ที่ 0.85 จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทำการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเดียวกันกับกลุ่มที่จะทำการศึกษาจริง 10 % ของกลุ่มที่จะทำการศึกษาจริง จำนวน 5 คน เพื่อนำคำตอบมาหาความ น่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามเช่นเดียวกับการทดสอบการเก็บข้อมูลจริงโดยวิธีวัดความ สอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เมื่อได้คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นแล้ว ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 จึงนำ แบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ ส่วนที่มีค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่า 0.70 ลงมา ก็ต้องนำมาปรับปรุง แก้ไข จนกว่าจะเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน เพื่อนำไปเก็บข้อมูลภาคสนามต่อไป โดยได้ค่าความเชื่อมั่น อยู่ที่ 0.79 ถือว่าค่าที่ได้เพียงพอ และเป็นที่ยอมรับทางสถิติ

4.การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

การวิเคราะห์และประมวลผลจากการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ผลข้อมูล ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยระบุคุณลักษณะเฉพาะของข้อความหรือสาระอย่างมีระบบ โดยมีวิธีการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ลดทอนข้อมูล (Data Reduction) ด้วยการเลือกจุดที่น่าสนใจ ทำให้เข้าใจง่าย สรุปย่อ ปรับข้อมูลดิบที่เก็บรวบรวมได้มาลงรหัส ทดสอบแนวคิด รวมเป็นกลุ่ม แบ่งเป็นหมวดหมู่หรือเป็นส่วน ๆ เขียนข้อสรุปชั่วคราว ทำให้เกิดความชัดเจน หาจุดที่น่าสนใจและปรับลดเพิ่มหาข้อมูลใหม่ จนกระทั่งได้ผลสรุปและพิสูจน์บทสรุปที่น่าพอใจ

1.2 แสดงข้อมูล (Data Display) เป็นขั้นตอนของการจัดการเลือกเฟ้น สรรหาตัวอย่างข้อมูลหรือสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นการสรุปจากรายงาน การสังเกตคำพูดจากการสัมภาษณ์ หรือการกระทำของผู้ให้ข้อมูล นำมาเป็นหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราว เสนอไว้เพื่อแสดงให้เห็นและก่อให้เกิดความเข้าใจว่าอะไรเกิดขึ้น ทำไม อย่างไร อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป

1.3. สร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion and Verification) เป็นการสังเคราะห์ข้อสรุปย่อย ๆ ในช่วงแรก ๆ เข้าด้วยกันเป็นบทสรุปและตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปการวิจัยในช่วงสุดท้าย เพื่อให้บทสรุปมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งในขณะที่เขียนรายงานกับข้อมูลสนามเพื่อยืนยันผลสรุปวิจัย การนำผลสรุปวิจัยไปตรวจสอบความถูกต้องกับผู้ให้ข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำผลประเมินระดับความคิดเห็นต่อโครงข่ายการท่องเที่ยวตำบลนำหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรังของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 50 ชุด มาดำเนินการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป และแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม ในขณะเดียวกันได้แสดงผลเป็นค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นดังกล่าว

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินศักยภาพและออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) (เนาวรัตน์ พลายน้อย และศุภวัลย์ พลายน้อย , 2549) เพื่อนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ทางสังคม ซึ่งอาจจะเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาทางสังคม และนำไปประกอบการตัดสินใจของชุมชนนาหมื่นศรีในทางปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งสิ้น 3 ข้อ คือ วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อออกแบบโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง และวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อประเมินโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ได้นำเสนอข้อมูลต่างๆ ในรูปแบบการพรรณนา และรูปแบบตาราง ดังนี้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ตำบลนาหมื่นศรี เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอนาโยง ซึ่งประกอบด้วย 8 หมู่บ้านได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านไสใหญ่, หมู่ที่ 2 บ้านนาหมื่นศรี, หมู่ที่ 3 บ้านวังถ้ำ, หมู่ที่ 4 บ้านไสเดือย, หมู่ที่ 5 บ้านนาจิก, หมู่ที่ 6 บ้านหัวเขา, หมู่ที่ 7 บ้านไสบ่อลึก, หมู่ที่ 8 บ้านควรวรรค์ เขตพื้นที่ ทิศเหนือ ติดกับ ต.น้ำผุด อ.เมือง จ.ตรัง ทิศใต้ ติดกับ ต.นาโยงเหนือ อ.นาโยง จ.ตรัง ทิศตะวันออก ติดกับ ต.ละมอ อ.นาโยง จ.ตรัง และทิศตะวันตก ติดกับ ต.นาพละ อ.เมือง จ.ตรัง ด้านระบบสาธารณูปโภค จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ในเขต อบต. 1,305 ครัวเรือน จำนวนบ้านที่มีโทรศัพท์ 912 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของจำนวนหลังคาเรือน มีประวัติความเป็นมาซึ่งมีชื่อเสียงในด้านผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดตรัง ตรังเป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคใต้ของประเทศไทยด้านฝั่งทะเลตะวันตก มีหลักฐานความเป็นมาที่ยาวนาน ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ตรังเป็นเมืองท่าโบราณที่มีประวัติยาวนานนับพันปี สามารถย้อนกลับไปได้ถึงยุคก่อน

ประวัติศาสตร์ที่ผู้คนยังไม่รู้จักสื่อสาร ด้วยตัวอักษร มีหลักฐานตามถ้ำเขาต่าง ๆ ว่าบรรพบุรุษของชาวตรังอาศัยอยู่บนแผ่นดินนี้มาไม่น้อยกว่า 5,000 – 10,000 ปี

ต่อมาเมื่อเข้าสู่สมัยความรุ่งเรืองของอาณาจักรโบราณในภาคใต้ เช่น ตามพรลิงค์ ศรีวิชัย แม่น้ำตรังเป็นหนึ่งในเส้นทางข้ามคาบสมุทรของผู้คนจากอินเดีย อาหรับ ตลอดจนยุโรป แสดงให้เห็นว่าท่าเรือเมืองตรังเป็นประตูทางผ่านศาสนา การค้าและการทูตจากต่างแดนตั้งแต่เริ่มอาณาจักรโบราณในภาคใต้ โดยเมืองตรังมีชื่อในฐานะเป็นหนึ่งในเมือง ๑๒ นักษัตริย์ ของนครศรีธรรมราช ในอดีต เมืองตรังมักจะถูกกล่าวชื่อในฐานะส่วนหนึ่งของนครศรีธรรมราชมาตลอด จนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 จึงได้เปลี่ยนแปลงเป็นส่วนหนึ่งของหัวเมืองฝ่ายทะเลตะวันตก และต่อมาเมื่อมีระบบมณฑลเทศาภิบาล ตรังอยู่ในการปกครองของมณฑลภูเก็ต หลังการประกาศยุบเลิกระบบมณฑลเทศาภิบาล ตรังเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยมาจนปัจจุบัน

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ฝ่ายกษัตริย์เป็นที่ยอมรับในราชสำนักและแวดวงสังคมชั้นสูง จากเอกสารจดหมายเหตุ พระราชกิจรายวันวันที่ 29 มิถุนายน 2458 กล่าวถึงในสมัยที่รัชกาลที่ 6 เสด็จจังหวัดตรัง ว่า “สมุหเทศาภิบาลมณฑลได้ทรงจัดผ้าพรรณทุกอย่างซึ่งเป็นของทำในพื้นที่บ้าน เช่น ผ้ายก ผ้าราชวัตร ผ้าตาสมุก ผ้าคาด ผ้าเช็ดหน้า ถวายประทานแจกแก่ข้าราชการตามสมควร” และได้ปรากฏหลักฐานจากจดหมายเหตุว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ร.ศ.128 ได้ทอดพระเนตรผ้าทอที่เมืองตรัง ข้อความตอนหนึ่งว่า “ได้ถนุเรือนใช้เป็นที่หัดทอผ้ามีผู้หญิงมาหัดทอมาก” ย่อมแสดงว่าผ้าทอเมืองตรังมีมาก รวมทั้งในชุมชนนาหมื่นศรี

จากเอกสารจดหมายเหตุ พระราชกิจรายวันวันที่ 29 มิถุนายน 2458 กล่าวถึงในสมัยที่รัชกาลที่ 6 เสด็จจังหวัดตรัง ว่า “สมุหเทศาภิบาลมณฑล ได้ทรงจัดผ้าพรรณทุกอย่างซึ่งเป็นของทำในพื้นที่บ้าน เช่น ผ้ายก ผ้าราชวัตร ผ้าตาสมุก ผ้าคาด ผ้าเช็ดหน้า ถวายประทานแจกแก่ข้าราชการตามสมควร” และได้ปรากฏหลักฐานจากจดหมายเหตุว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ร.ศ.128 ได้ทอดพระเนตรผ้าทอที่เมืองตรัง ข้อความตอนหนึ่งว่า “ได้ถนุเรือนใช้เป็นที่หัดทอผ้ามีผู้หญิงมาหัดทอมาก” ย่อมแสดงว่าผ้าทอเมืองตรังมีมาก รวมทั้งในชุมชนนาหมื่นศรีด้วย

จากคำบอกเล่าของคนเฒ่า คนแก่แห่งบ้านนาหมื่นศรี ทำให้รู้ว่าการทอผ้าได้ขาดหายไปช่วงหนึ่งในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เพราะขาดเส้นด้ายที่จะใช้ทำวัตถุดิบ รวมทั้งการทอผ้าประจำบ้านที่ใช้

วัสดุธรรมชาติปั่นฝ้ายย้อมสีเองก็ลดลง เนื่องจากการมีเส้นใยย้อมสีสำเร็จรูปเข้ามาแทนที่ หรือการมีผ้าจากโรงงานและเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สามารถซื้อได้ง่ายกว่าการลงมือทอเอง การทอผ้าหนาหมื่นศรีฟื้นคืนมาอีกครั้งเมื่อราว พ.ศ.2514 โดยยายนาง ช่วยรอด คนดั้งเดิมของหมู่บ้านรวบรวมคนทอผ้าอายุรุ่นเดียวกันได้ 3 คน คือ ยายผอม ชุนทอง ยายอิน เขยชื่นจิตร และยายเฉิม ชูบัว ช่วยกันซ่อมแซม ก็กับเครื่องมือเก่าๆ ให้ใช้การได้แล้วลงมือทอผ้าด้วยความตั้งใจว่าจะให้ลูกหลานได้รู้จักผ้าทอและ วิธีทอผ้าแบบดั้งเดิมต่อมา นางกุศล นิลล่อ บุตรสาวของยายนาง เป็นผู้รับช่วงกิจการงานทอผ้า จากนั้นหน่วยงานราชการได้ให้ความสนใจและเข้ามาส่งเสริม

ผ้าทอหนาหมื่นศรีแพร่กระจายไปสู่ตลาดภายนอกในรูปแบบของสินค้าพื้นเมืองที่ทอโดยตรงจากตำบลหนาหมื่นศรี แล้วส่งไปจำหน่ายยังสถานที่ต่างๆ ทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด นอกจากนั้นผ้าทอหนาหมื่นศรีได้เผยแพร่ไปยังส่วนกลางโดยครั้งแรก พ.ศ.2518 หม่อมเจ้าวิภาวดี รังสิต ราชเลขาส่วนพระองค์ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถได้เสด็จเยี่ยมและชื่นชมความวิจิตรงดงามความประณีตของผ้าทอหนาหมื่นศรี และได้นำขึ้นไปจำหน่ายในงานส่งเสริมสินค้าพื้นเมือง ณ วังวิฑูในงานนี้นางกุศล นิลล่อเป็นตัวแทนของกลุ่มได้ทูลเกล้าฯ ถวายผ้าทอหนาหมื่นศรีสำหรับตัดชุดฉลองพระองค์ แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ด้วย

หม่อมเจ้าวิภาวดี รังสิต ได้ทรงมุ่งส่งเสริมการทอผ้าให้เป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่บรรดาสมาชิกในกลุ่ม โดยสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มทอผ้าที่สนใจเข้ารับการอบรมการทอผ้าด้วยกี่กระดุม แต่คงลายผ้าแบบเดิมไว้ และทรงรับเป็นภาระในการส่งผ้าไปจำหน่าย ณ ศูนย์จำหน่ายจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

ครั้งที่สอง พ.ศ. 2522 สภาส่งเสริมสงเคราะห์ จังหวัดตรังได้นำผ้าทอหนาหมื่นศรีไปจำหน่ายในงานนิทรรศการสินค้าพื้นเมือง ณ ห้างเซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว กทม. ปรากฏว่าได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก โดยมีการสั่งซื้อตามมาในปริมาณที่น่าพอใจ

ปัจจุบันกลุ่มผ้าทอหนาหมื่นศรี สมาชิกยังคงมีการทอผ้าออกจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ โดยมีทั้งลูกค้าที่เป็นหน่วยราชการ และเอกชน ซึ่งนำผ้าทอไปตัดแบบฟอร์มประจำหน่วยและลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมาซื้อด้วยตัวเอง ราคามีตั้งแต่ 10-700 บาท ซึ่งแต่ละสัปดาห์นักท่องเที่ยวจะซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอหนาหมื่นศรีประมาณ 5-7 ชุด สร้างรายได้เสริมให้แก่สมาชิกในกลุ่มได้ดี

ผ้าทอหนาหมื่นศรี นับว่าเป็นเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความภาคภูมิใจของชาวจังหวัดตรัง อาชีพการทอผ้าหนาหมื่นศรีสามารถสร้างอาชีพ และรายได้ให้กับประชาชน บ้านหนาหมื่นศรีและหมู่บ้านใกล้เคียงได้อย่างพออยู่พอกิน

1. **ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอนาหมื่นศรี** ซึ่งเป็นมรดกภูมิปัญญาที่ตกทอดจากบรรพบุรุษ ตามวิถีคนโบราณ กล่าวไว้ว่า “ผู้ชายตีเหล็ก ผู้หญิงทอผ้า” ซึ่งการทอผ้านี้ชุมชนนาหมื่นศรีนี้เริ่มในปี พ.ศ. 2514 โดยทวดนาง ช่วยรอด และเพื่อน ๆ ต่อมา ยายกุศล นิลล่อ ผู้เป็นลูกสาวได้สืบทอดต่อ และปัจจุบันมีนางสาวอรอบ เรืองสังข์ ประธานกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี จังหวัดตรัง และเป็นผู้สืบทอดลายผ้าทอ รุ่นที่ 5 ซึ่งลายผ้าที่ขึ้นชื่อของกลุ่ม คือ ลายลูกแก้ว รวมถึงลายอื่น ๆ ที่ได้รับการพัฒนาและถ่ายทอดเป็นองค์ความรู้และมรดกภูมิปัญญาของชุมชน

นาหมื่นศรี มีชื่อเสียงในด้านผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดตรังมาตั้งแต่ครั้งอดีต และในปัจจุบันนี้ก็ได้มีการจัดตั้งกลุ่มสตรีทอผ้านาหมื่นศรี เพื่อสืบสานการทอผ้าพื้นเมืองไม่ให้หายสาบสูญ เมื่อกล่าวถึงจังหวัดตรัง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะนึกถึงผ้าทอนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง จากคำบอกเล่าปากต่อปาก ประกอบกับความงามของลายผ้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีมาแต่โบราณ ทำให้ชื่อเสียงผ้าทอนาหมื่นศรีเลื่องลือทั่วไป กลุ่มผ้าทอนาหมื่นศรี มีประวัติมายาวนานประมาณ 400 ปี เป็นผ้าที่ทอด้วยกี่พื้นเมืองที่เรียกว่า "หูก" เป็นเครื่องมือพื้นบ้านที่ประดิษฐ์ขึ้นมาจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ผ้าทอนาหมื่นศรีมีลวดลายงดงาม มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง แบบศิลปะท้องถิ่น เดิมมีชุมชนบ้านกลาง บ้านหนองยวน ต.ละมอ มาจนถึงบ้านหัวเขา ต.นาหมื่นศรี ได้ทอผ้าขึ้นใช้เองมากกว่าที่จะซื้อผ้ามาจากที่อื่น และมีการสืบทอดการทอผ้ามาอย่างต่อเนื่องในชุมชนมาหลายชั่วอายุคน จนปัจจุบันและได้ปรากฏหลักฐานจากจดหมายเหตุว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ร.ศ. 128 ได้ทอดพระเนตรผ้าทอที่เมืองตรัง ข้อความตอนหนึ่งว่า "ได้ถุ่นเรือนใช้เป็นที่หัดทอผ้ามีผู้หญิงมาหัดทอมาก" ผ้าทอส่วนใหญ่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา เช่น งานศพ งานบวช งานแต่งงาน

“นาหมื่นศรี ตั้งอยู่ที่ ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เป็นชนบทที่มีความสวยงามปกคลุมไปด้วยธรรมชาติสีเขียว และที่มีอากาศที่บริสุทธิ์ไม่มีมลพิษเหมาะแก่การมาเที่ยวเป็นอย่างมากและตลอดจนความมีน้ำใจและรอยยิ้มของชาวบ้านทุกคน ชาวบ้านที่นี่ส่วนใหญ่จะมีอาชีพเป็นเกษตรกร กรีดยางบ้างทำนาบ้าง หรือปลูกผักไว้ขายและรับประทานเอง ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชาวบ้านปลูกฝังให้ลูกหลานทุกคนได้ฝึกทำนา กรีดยางเพื่อเป็นอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ในอนาคต ถึงแม้ว่าจะเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่มาก แต่ชาวบ้านก็มีความสุขที่ได้ทำเพราะเป็นอาชีพที่สุจริตและไม่ทำให้ใครต้องเดือดร้อน”
ข้อมูลความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์

2. ถ้ำเขาช้างหาย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเป็นถ้ำที่อยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองตรัง มีความสวยงามของหินงอกหินย้อยที่แปลกตา มีระยะทางเดินเพียง 850 เมตร อยู่ภายใต้เขาหินปูนเล็กๆ เรียกว่า เขาช้างหาย เป็นภูเขาโดดเดี่ยวกลางที่ราบลุ่ม ภายในมีโถงถ้ำเล็กใหญ่อยู่ประมาณ 6 ห้อง มีหินงอกหินย้อยที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก บางส่วนยังคงก่อตัวอยู่ ภายในถ้ำได้รับการปรับปรุงทางเดิน จัดแต่งแสงไฟไว้ให้สำหรับผู้มาเที่ยวถ้ำ ชื่อถ้ำเหล่านี้มีตำนานเล่าว่า เมื่อขบวนช้างของเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชไปร่วมงานก่อสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ เดินทางมาถึงบริเวณเขาถ้ำนี้ แม่ช้างเชือกหนึ่งเกิดเจ็บท้องจะคลอดลูก ขบวนจึงหยุดพักรอที่เชิงภู แม่ช้างคลอดลูกเป็นพลายตัวงาม และวิ่งเล่นซุกซนตามประสาลูกช้าง จนแตกตื่นไปทิ้งกระบวน ลูกช้างจึงวิ่งเตลิดเข้าไปในถ้ำ หมอความญจุดไฟเข้าไปตามหาแต่ก็ไม่พบเจอ เนื่องจากภายในถ้ำมีพื้นที่ต่างระดับกัน อีกทั้งหินงอก หินย้อยจำนวนมาก ก็เป็นม่านพรางเอาไว้ ลูกช้างจึงหายเข้าไปในถ้ำ จึงเรียก ถ้ำช้างหายตั้งแต่นั้นมา

สิ่งที่น่าสนใจเมื่อเข้าชมถ้ำเขาช้างหาย จะมีชื่อถ้ำต่างๆ 6 ถ้ำ 1. ถ้ำเขาช้างหาย เป็นโถงถ้ำที่ใหญ่ที่สุด ติดไฟส่องสว่าง มีลำธารเล็กๆ ไหลผ่าน แต่ไม่สามารถนั่งเรือลอดได้ มีหินงอก หินย้อยที่สวยงาม บางแห่งลดหลั่นเป็นชั้นๆ มีลักษณะคล้ายช้างสีทอง 2. ถ้ำเพกา อยู่ถัดจากเขาช้างหาย ปากถ้ำอยู่สูงจากพื้น ประมาณ 15 ม. กว้าง 1 ม. จากนั้นทางเดินจะลดต่ำลึกลงไปจนถึงโถงถ้ำกว้างประมาณ 7 ม. ภายในมีชั้นหินงอกหินย้อยลดหลั่นเป็นชั้นๆ และมีหินปูนที่ก่อตัวคล้ายปะการัง เป็นผลึกใส ซึ่งไม่พบในถ้ำอื่น นอกจากนี้ยังมีหินที่มีลวดลายสวยงามคล้ายลายไม้ ลึกลงไปยังมีโถงถ้ำและลำธารเล็กๆ น้ำใสสะอาดไหลไปสู่ถ้ำลม 3. ถ้ำลม ถัดจากถ้ำเพกาประมาณ 50 ม. ปากถ้ำเสมอฟื้นราบกว้าง 1.5 ม. เมื่อลอดผ่านเข้าไปด้านในจะพบลำธารใต้ดินที่ไหลมาจากถ้ำเพกา ภายในถ้ำลมมีกระแสลมเย็นพัดออกสู่ปากถ้ำตลอดเวลา แต่ตอนนี้ได้ถูกปิดไปแล้ว 4. ถ้ำทรายทอง อยู่ต่อจากถ้ำลม ปากถ้ำสูงจากพื้นประมาณ 4 ม. กว้าง 1 ม. สูง 3 ม. ภายในเป็นโถง มีหินงอกหินย้อยที่อ่อนช้อย ขาวสะอาดสวยงาม หินย้อยบางส่วนเป็นสีเหลืองทอง ลึกลงไปประมาณ 50 ม. มีทางเดินลอดไปยังลำธารที่ไหลมาจากถ้ำลม มีปลาพลวงอาศัยอยู่ 5. ถ้ำโอง ปากถ้ำห่างจากถ้ำทรายทองประมาณ 200 ม. อยู่สูงจากพื้นราบ 80 ม. ต้องไต่บันไดไม้ไผ่ลงไป ลักษณะเป็นโพรงลึก ค่อนข้างแคบและทึบ และ 6. ถ้ำแม่เฒ่าคล้าย ได้ชื่อจากแม่เฒ่าที่มาอาศัยอยู่ในถ้ำแห่งนี้ถุกุทำนา เมื่อ 70 ปีก่อน ถ้ำแม่เฒ่าอยู่ด้านในสุดของถ้ำเขาช้างหาย ภายในมีหินย้อยลดหลั่นเป็นเชิงชั้นสวยงามชั้นหนึ่ง

“ถ้าเขาช่างหาย เป็นถ้ำที่เดินเที่ยวได้ง่ายมาก เพราะมีระยะทางเดินในถ้ำไม่เกิน 1 กิโลเมตร มีโพรงถ้ำน้อยใหญ่เชื่อมต่อกันถึง 6 ห้อง แต่ละห้องมีชื่อตั้งแต่ ถ้ำเขาช่างหาย ถ้ำเพกา ถ้ำลม ถ้ำทรายทอง ถ้ำโอง และ ถ้ำแม่เผ่าคล้าย ทุกถ้ำมีหินงอกหินย้อยลดหลั่นเป็นเชิงชั้น อยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองตรัง และที่นี่ยังคงความเป็นถ้ำที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์อีกด้วย” ข้อมูลความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์

3.วัดหัวเขา เป็นวัดในตำบลนาหมื่นศรีมีวัดที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ชาวบ้านหรือนักท่องเที่ยวมักจะเดินทางมาที่นี่เพื่อเคารพสักการะ และทำกิจกรรมร่วมกันที่วัด เป็นวัดที่สร้างมาหลายร้อยปีแล้ว กล่าวกันว่าเป็นวัดที่มีชื่อของตำบลนาหมื่นศรีชาวบ้านหรือนักท่องเที่ยวมักจะเดินทางมาที่นี่เพื่อเคารพสักการะ หลวงพ่อจั่งโหล่น เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำวัด ซึ่ง ประดิษฐานอยู่หน้าถ้ำหน้าตักกว้าง 1.92 เมตร สูง 2.95 เมตร พระพุทธรูปไสยาสน์ (พระนอน) ประดิษฐานอยู่บริเวณลานพุทธธรรม วัดหัวเขา และเที่ยวบริเวณรอบๆ วัดซึ่งมีทั้งพืชสมุนไพร สัตว์นานา ชนิดที่หายาก เช่น ปลา เต่า ในด้านกฎระเบียบแบ่งออกเป็นสัดส่วนที่เหมาะสม จะเน้นด้านการปฏิบัติธรรมกรรมฐานเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านพิธีกรรมมีเป็นส่วนน้อย บนเขาจะมีการสร้างหอเฉลิมพระเกียรติรูปปั้นงูขึ้นตามความฝันของพระรูปหนึ่ง และสิ่งที่น่าสนใจอีกหลายอย่างที่ชวนให้กลับไปอีกครั้งหนึ่ง

ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “นักท่องเที่ยวควรเดินทางมานมัสการพระที่วัดหัวเขาแล้วค่อยเดินทางไปเที่ยวถ้ำเขาช่างหายเพื่อความสะดวกในการเดินทาง”

4.วัดควนสวรรค์ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2449 โดยนายทอง และนางนาง ช่วยรอด คหบดี จากบ้านไส บ่อลึก ร่วมกับท่านขุนจาซึ่งเป็นเจ้าอาวาสรูปแรก วัดแห่งนี้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งเป็นศูนย์รวมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชุมชนโดยตลอดมา คนในชุมชนจะสักการะท่านขุนจาที่ได้มรณภาพไปแล้ว โดยชาวบ้านร่วมกันสร้างพระไม้แกะสลัก เพื่อเป็นตัวแทนในการสักการบูชาและเป็นที่พักพิงใจ ตั้งอยู่เลขที่ 72 บ้านควนสวรรค์ หมู่ 8 ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เป็นผู้ดำเนินการได้รับพระราชหลวงวิสงคามสีมา เมื่อวันที่ 2 กันยายน เมื่อ พ.ศ.2480 ในด้านการศึกษาทางวัดได้ให้ทางราชการจัดตั้งศูนย์พัฒนาขึ้นในวัด เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ.2532 สอนการพัฒนาในวัดให้เป็นรูปแบบได้เริ่ม พ.ศ. 2540 โดยพระปลื้ม อีสโร โดยการจัดวางผังวัดใหม่ และร่วมจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัด โดยในชุมชนวัดควนสวรรค์ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2544 จัดตั้ง

ศูนย์ประสานงาน อ.บ.ต นามหินศรี จัดตั้งทุนการศึกษา โดยพระปลื้ม อีสโร เริ่มมาเมื่อ พ.ศ. 2543 นอกจากนี้ ยังมีการจัดอบรมธรรมแก่นักเรียน

5.เทศกาลูกกลม จัดตรงกับช่วงเกี่ยวข้าวของตำบลนามหินศรี ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มคลองนางน้อยถือ เป็นพื้นที่เกษตรกรรมขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัดตรังมาแต่โบราณ ในรุ่นบรรพชนได้เลือกทำเลอันอุดมสมบูรณ์แห่งนี้ตั้งถิ่นฐาน เกิดมรดกทางวิถีชีวิตวัฒนธรรมมากมายประวัติความเป็นมาของลูกกลม เป็นเรื่องของเทพนิยายโบราณ ที่เล่าสืบต่อกันมา เป็นเรื่องของครอบครัวเล็กๆ ของพระพายบนสวรรค์ วันหนึ่งเป็นวันฤดูเก็บข้าว ซึ่งบนสวรรค์มีฤดูเก็บเกี่ยวข้าวเหมือนกัน ลมพัดแรง เมื่อข้าวในนาเริ่มสุก มีนกกลา นกไผ นกกระจาบ และนกอื่นๆ ออกมากินข้าว พระพายไม่มีเวลาเฝ้าทุกวัน เพราะต้องไปอยู่เวรทำพัดลมทำความเย็นให้เทวดา จึงมอบให้ลูกกลมลูกของพระพายทำหน้าที่เฝ้า นกกลาแทน ลูกกลมซึ่งขี้เกียจแต่มีปัญญา จึงคิดวิธีที่ไม่ต้องใช้เสียงของตัวเองในการไล่ นก จึงทำสิ่งที่มีลักษณะแบบนี้ขึ้นมาพระพายมาเห็นก็ชื่นชม และบอกเทวดา และเห็นว่าควรเผยแพร่ไปยังเมืองมนุษย์ จึงแพร่หลายมาตั้งแต่นั้น และสืบเนื่องมาถึงทุกวันนี้ โดยเฉพาะที่นามหินศรี จ.ตรัง มีประเพณีแบบนี้ที่นี้ทีเดียว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

การคมนาคมและการขนส่งมายังแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนามหินศรี จะต้องออกจากเมืองตรังไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือราว 10 กิโลเมตร เพื่อเข้าเขตอำเภอนาโยง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางทางบกด้วยรถยนต์ส่วนตัว หรือสามารถใช้บริการรถสามล้อเครื่องหรือตุ๊กตุ๊กหัวกบให้บริการ ทั้งนี้มีป้ายบอกทางชัดเจนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “จะมาเที่ยวนามหินศรี สะดวกการเดินทางเพราะไม่ไกลจากตัวเมือง ถนนหนทางก็สะดวก มีป้ายบอกตลอดทาง”

ด้านกิจกรรม

โปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สัมผัสและเรียนรู้วิถีชุมชน โดยชุมชนมีโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่รอต้อนรับนักท่องเที่ยวให้ได้มาสัมผัสและเรียนรู้วิถีความเป็นอยู่ของชุมชน เป็นโปรแกรม 1 วัน (One day Trip) เริ่มจากนัดหมายนักท่องเที่ยวให้มาพบที่ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอนามหินศรี ฝ่ายต้อนรับและนำชมจะแนะนำให้อัปเดตสมาชิกในกลุ่ม แนะนำโปรแกรม และเล่าประวัติความเป็นมาของ

ชุมชน จากนั้นนำนักท่องเที่ยวไปไหว้สักการะท่านขุนจาที่วัดควนสวรรค์ แล้วนั่งรถรางไปชมความงามของ ถ้ำเขาช้างหาย ความงดงามของทุ่งนา จากนั้นกลับมาที่ศูนย์เพื่อเรียนรู้วิธีการทำขนมพื้นบ้าน ขนมฝัามี (ส่วนผสมและรสชาติ คล้ายกับขนมครก) เรียนรู้วิธีการทำลูกกลมมือถือ การทอดผ้ากับเฟรมจิ๋ว และการทอดผ้าด้วยกั๋ทอผ้า ร่วมรับประทานอาหารพื้นบ้าน เช่น แกงคั่วใบพาคีโหม ปลาเต้าเจี้ยว ต้มส้มเม่ากะทิ แกงส้ม ผักพื้นบ้าน น้ำพริกหัวท้อ กินกับผักเหนาะ เช่น ยอดยาร่วง มะเขือ ยอดเหลียง ยอดโดน และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่สวยงาม หลากหลายลวดลายและรูปแบบ ชื่อของผากของที่ระลึกของชุมชน เช่น ลูกหยี แปรรูปเมืองตรัง ลูกหยีกวน น้ำลูกหยี ขนมเค้ก

ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “หากมาเที่ยวนาหมื่นศรี ส่วนใหญ่มาเที่ยวเขาช้างหาย ถ่ายรูปที่นาเวลาช้างออกรวง และไปซื้อของที่ศูนย์วิสาหกิจชุมชนนาหมื่นศรี และก็แวะซื้อของผากต่างๆ ”

ด้านการมีส่วนร่วม

ชุมชนมีการรวมกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่หมู่ที่ 8 ประกอบด้วย กลุ่มผ้าทอ กลุ่มนาเที่ยว กลุ่มทำลูกกลมมือถือ กลุ่มทำขนมฝัามี กลุ่มทำอาหาร และมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มอื่น ๆ โดยไปใช้บริการและใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น รถรับส่งนักท่องเที่ยวเที่ยวชมในตำบลนาหมื่นศรี กิจกรรมชมถ้ำเขาช้างหาย ในพื้นที่หมู่ที่ 5-6 โดยความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหมื่นศรี พื้นที่สระพุดล่าเพ็ง ซึ่งเป็นสระน้ำธรรมชาติ เหมาะแก่การนั่งเล่นพักผ่อน ในพื้นที่หมู่ที่ 7 พื้นที่บริเวณทุ่งนาในพื้นที่หมู่ที่ 2 ซึ่งสามารถนั่งรถรางชมบรรยากาศความสวยงาม และดูการทำนาของชาวบ้านในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวข้าวได้ ทุ่งนาจะเป็นสีเขียวในช่วงเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม และสีเหลืองอร่าม ในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์

ความตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ระบุว่า “ที่นี่ช่วยเหลือกัน อยากให้ทุกคนมีเงินจากการท่องเที่ยว ใครที่สมัครเข้าวิสาหกิจก็จะได้รับการช่วยเหลือและสามารถรับปันผลได้ในอนาคต ”

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อออกแบบโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ผลจากการศึกษาการจัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวโครงข่ายการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง โดยการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจากข้อมูลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์

จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลการสังเกต นำมาเชื่อมโยงร้อยเรียงเป็นโครงข่ายเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี ซึ่งพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาการท่องเที่ยวในตำบลนาหมื่นศรี เพียง 1 วัน โดยคำนึงถึงการเชื่อมโยงเส้นทางเส้นทางในลักษณะวงจรบรรจบ คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปเรียนรู้ เพิ่มทักษะ ประสบการณ์ใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัยทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่เกิดความเพลิดเพลินไปตลอดทางโดยไม่ต้องย้อนกลับเส้นทางเดิม จัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร อาทิเช่น ร้านอาหาร ร้านขายของเล็กๆ น้อยๆ และอาจรวมถึงร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ด้วย ในกรณีที่เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางที่มีอัตราการเข้าออกค่อนข้างสูง ส่วนบริการ เช่น จุดพักคอย จุดนัดหมาย จะต้องให้ความสำคัญ สะดวกสบาย และมองเห็นได้ชัดเจนไม่สับสน ห้องน้ำ ถังขยะ ไฟฟ้าแสงสว่าง สัญญาณโทรศัพท์

ตารางที่ 4.1 โปรแกรมแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว “ถ้ำ-ผ้า-นา-วัด”

แหล่งท่องเที่ยว	ระยะเวลา	กิจกรรมการท่องเที่ยว
1.ถ้ำเขาช้างหาย	-เริ่มกิจกรรม 09.00 น. -เข้าร่วมกิจกรรม 1 ชั่วโมง	-เรียนรู้ประวัติความเป็นมา -ชมและเรียนรู้ถ้ำหินปูนน้อยใหญ่เชื่อมต่อกันถึง 6 ห้อง
2.ทุ่งนาลุ่มน้ำคลองนางน้อย	-เดินทาง 2-3 นาที -เข้าร่วมกิจกรรม 1 ชั่วโมง	-เรียนรู้พันธุ์ข้าวต่างๆ -เรียนรู้วิธีการปลูกข้าวของวิถีชุมชน -ทดลองทำในแต่ละช่วงของฤดูกาล
3.พิพิธภัณฑ์ผ้านาหมื่นศรี	-เดินทาง 5 นาที -เข้าร่วมกิจกรรม 4 ชั่วโมง	-เรียนรู้ประวัติต่างๆ ของผ้าทอนาหมื่นศรี -เรียนรู้และฝึกทอผ้าในเฟรม -รับประทานอาหารเที่ยงรูปแบบวิถีชีวิตชุมชน -เรียนรู้และฝึกทำขนมฝามี -เรียนรู้และฝึกทำลูกกลมมือถือ

แหล่งท่องเที่ยว	ระยะเวลา	กิจกรรมการท่องเที่ยว
		-เรียนรู้และฝึกทำลูกหยา -เลือกซื้อสินค้าชุมชน
4.วัดควนสวรรค์	-เดินทาง 2-3 นาที -เข้าร่วมกิจกรรม 45 นาที	-เรียนรู้ประวัติวัดควนสวรรค์ -นมัสการขอพรพระท่านขุนจา
5.วัดหัวเขา	-เดินทาง 5 นาที -เข้าร่วมกิจกรรม 45 นาที	-เรียนรู้ประวัติวัดหัวเขา -นมัสการขอพรหลวงพ่อจิ่งโหล่น
6.เทศกาลลูกกลม	-ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาการจัดงาน* -เข้าร่วมกิจกรรม 1 ชั่วโมง	-เรียนรู้ประวัติและวิธีการทำลูกกลม -ชมลูกกลจากหน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเข้าร่วมประกวด -เลือกซื้อสินค้าชุมชน

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อประเมินโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลความคิดเห็นในการการประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวทดลองจำนวน 50 คน ซึ่งร่วมแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงข่ายการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยว จากแบบสอบถามปลายปิด มีทั้งหมด 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี และตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์และการนำเสนอผลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอในรูปแบบตารางและข้อความประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ชาย	12	24.00
2) หญิง	38	76.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) อายุต่ำกว่า 15 ปี	0	0
2) อายุ 15-24 ปี	2	4.00
3) อายุ 25-34 ปี	9	18.00
4) อายุ 35-44 ปี	13	26.00
5) อายุ 45-54 ปี	21	42.00
6) อายุ 55 ปีขึ้นไป	5	10.00

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 45-44 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา คือ อายุ 35-44 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 อายุ 25-34 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 อายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และอายุ 15-24 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) โสด	41	82.00
2) สมรส	9	18.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ประถมศึกษา	0	0
2) มัธยมศึกษาต้น	0	0
3) มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	0	0

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	0	0
5) ปริญญาตรี	0	0
6) ปริญญาโท	37	74.00
7) ปริญญาเอก	13	26.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับ ปริญญาโท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 รองลงมา คือ ปริญญาเอก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) พนักงานบริษัทเอกชน	8	16.00
2) ข้าราชการ/พนักงานรัฐ	42	84.00
3) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	0	0
4) รับจ้าง	0	0
5) นักเรียน/นักศึกษา	0	0
6) เกษตรกร	0	0
7) แม่บ้าน/พ่อบ้าน	0	0
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84.00 รองลงมา พนักงานบริษัทเอกชน คือ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 12

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ต่ำกว่า 15,000 บาท	0	0
2) 15,001-30,000 บาท	11	22.00
3) 30,001-45,000 บาท	28	56.00
4) 45,001 บาทขึ้นไป	11	22.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ 30,001-45,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมา 2 อันดับ เท่ากัน คือ 15,001-30,000 บาท และ 45,001 บาทขึ้นไป อย่างละ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการบริการต่างๆ ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ข้อ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1	แหล่งท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ	4.12	0.72	มาก
2	ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	4.01	0.73	มาก
3	มีคุณค่าและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	3.90	0.76	มาก
4	ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	2.58	0.85	น้อย
5	ความเพียงพอและกลมกลืนของอุปกรณ์ รองรับขยะ	3.71	0.87	มาก
6	ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	3.36	0.69	ปานกลาง
7	คุณภาพอากาศโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว	4.09	0.82	มาก
8	ป้ายอธิบายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว	3.41	0.77	มาก
9	เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ทุก ฤดูกาล	3.72	0.87	มาก
รวม		3.66	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อแหล่งท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ (ค่าเฉลี่ย 4.12) คุณภาพอากาศโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.09) ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ และ

สิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.01) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ใน
ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.58)

ตารางที่ 4.9 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ข้อ	ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1	ระยะทางของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด	3.48	0.93	มาก
2	คุณภาพของถนน	3.44	0.91	มาก
3	ความซับซ้อนของเส้นทาง	3.43	0.90	มาก
4	ความปลอดภัยในการเดินทาง	3.19	0.86	ปานกลาง
5	จำนวนและความชัดเจนของป้ายบอกทาง	3.07	0.96	ปานกลาง
6	จำนวนไฟส่องสว่างตามเส้นทาง	3.01	0.84	ปานกลาง
รวม		3.27	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27)
เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ระยะทางของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละ
จุด (ค่าเฉลี่ย 3.48) คุณภาพของถนน (ค่าเฉลี่ย 3.44) ความซับซ้อนของเส้นทาง (ค่าเฉลี่ย 3.43) ส่วนข้อที่
มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ จำนวนไฟส่องสว่างตามเส้นทาง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.01)

ตารางที่ 4.10 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการกิจกรรม

ข้อ	ด้านกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1	การดำเนินในแต่ละกิจกรรมท่องเที่ยว	4.06	0.82	มาก
2	ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.85	0.78	มาก
3	ความเหมาะสมในทุกช่วงวัย	3.83	0.85	มาก
4	การบอกเล่าข้อมูลของมัคคุเทศก์ หรือ ประชาชน ชาวบ้าน	3.74	0.81	มาก
5	รูปแบบกิจกรรมก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจ ชุมชน	3.73	0.82	มาก
รวม		3.84	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อด้านกิจกรรมท่องเที่ยว ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การดำเนินในแต่ละกิจกรรมท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.06) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.85) ความเหมาะสมในทุกช่วงวัย (ค่าเฉลี่ย 3.83) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73)

ตารางที่ 4.11 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านบริการต่างๆ

ข้อ	ด้านบริการต่างๆ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
1	การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา สัญญาณโทรศัพท์ ห้องน้ำ ลานจอดรถ เป็นต้น	3.92	0.79	มาก
2	อุปกรณ์ปฐมพยาบาล การติดตั้งป้าย สัญญาณเตือนอย่างเหมาะสม หรือสถานบริการด้านสุขภาพ	3.76	0.79	มาก
3	โบรชัวร์บริการข้อมูล และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	3.22	0.76	ปานกลาง
4	สถานที่จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง / ของฝาก / ของที่ระลึก	3.72	0.81	มาก
รวม		3.66	0.79	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อด้านบริการต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา สัญญาณโทรศัพท์ ห้องน้ำ ลานจอดรถ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.92) อุปกรณ์ปฐมพยาบาล การติดตั้งป้าย สัญญาณเตือนอย่างเหมาะสม หรือสถานบริการด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.76) สถานที่จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง / ของฝาก / ของที่ระลึก (ค่าเฉลี่ย 3.72) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ โบรชัวร์บริการข้อมูล และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านปัจจัยพิจารณาเลือกเส้นทางท่องเที่ยว ด้านระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว ด้านงบประมาณการท่องเที่ยว และด้านความสนใจใช้บริการ ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านปัจจัยพิจารณาเลือกเส้นทางท่องเที่ยว

ปัจจัยพิจารณาเลือกเส้นทางท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว	19	38.00
2) กิจกรรมการท่องเที่ยว	12	24.00
3) ช่วงเวลาว่าง/วันหยุด	8	16.00
4) ความสะดวกในการเดินทาง	5	10.00
5) ระยะเวลาในการเดินทาง	2	4.00
6) การประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว	2	4.00
7) การบอกเล่าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	1	2.00
8) จำนวนแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทาง	1	2.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พิจารณาเลือกเส้นทางท่องเที่ยวจากความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ กิจกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 อันดับที่ 3 คือ ช่วงเวลาว่าง/วันหยุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว

ระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ไป - กลับ	29	58.00
2) 2 วัน 1 คืน	18	36.00
3) 3 วัน 2 คืน	3	6.00
4) 4 วัน 3 คืน	0	0
5) มากกว่า 4 วัน 3 คืน	0	0
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พิจารณาระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง แบบไป-กลับ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมา คือ แบบ 2 วัน 1 คืน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 อันดับที่ 3 คือ แบบ 3 วัน 2 คืน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านงบประมาณการท่องเที่ยว

งบประมาณการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) 500 – 1,000 บาท	8	16.00
2) 1,001 – 1,500 บาท	19	38.00
3) 1,501 – 2,000 บาท	5	10.00
4) 2,001 – 2,500 บาท	12	24.00
5) 2,501 – 3,000 บาท	2	4.00

งบประมาณการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6) 3,001 บาท ขึ้นไป	4	8.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พิจารณางบประมาณที่ใช้ในการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ใช้งบประมาณการท่องเที่ยว ระหว่าง 1,001 – 1,500 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ ระหว่าง 2,001 – 2,500 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 อันดับที่ 3 คือ ระหว่าง 500 – 1,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความสนใจใช้บริการ

ด้านความสนใจใช้บริการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ใช้บริการ	50	100.00
2) ไม่ใช้บริการ	0	0
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่ทดลองเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง มีความสนใจใช้บริการซ้ำ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านเหตุผลที่ความสนใจใช้บริการ

ด้านเหตุผลที่ความสนใจใช้บริการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ต้องการเรียนรู้และสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น	22	44.00
2) ได้ประสบการณ์แปลกใหม่	11	22.00

ด้านเหตุผลที่ความสนใจใช้บริการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3) เป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น	17	34.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้เหตุผลความสนใจใช้บริการซ้ำในการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เนื่องจากต้องการเรียนรู้และสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมา คือ เป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 อันดับที่ 3 คือ ได้ประสบการณ์แปลกใหม่ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินศักยภาพและออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) (เนาวรัตน์ พลายน้อย และศุภวัลย์ พลายน้อย , 2549) เพื่อนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ทางสังคม ซึ่งอาจจะเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาทางสังคม และนำไปประกอบการตัดสินใจของชุมชนนาหมื่นศรีในทางปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งสิ้น 3 ข้อ คือ วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อออกแบบโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง และวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อประเมินโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปราย และเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ด้านแหล่งท่องเที่ยว

1. ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอนาหมื่นศรี ซึ่งเป็นมรดกภูมิปัญญาที่ตกทอดจากบรรพบุรุษ ตามวิถีคนโบราณ กล่าวไว้ว่า “ผู้ชายตีเหล็ก ผู้หญิงทอผ้า” ซึ่งการทอผ้านี้ชุมชนนาหมื่นศรีนี้เริ่มในปี พ.ศ. 2514 โดยทวดนาง ช่วยรอด และเพื่อน ๆ ต่อมา ยายกุศล นิลล่อ ผู้เป็นลูกสาวได้สืบทอดต่อ และปัจจุบันมี นางสาวอารอบ เรืองสังข์ ประธานกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี จังหวัดตรัง และเป็นผู้สืบทอดลายผ้าทอ รุ่นที่ 5 ซึ่งลายผ้าที่ขึ้นชื่อของกลุ่ม คือ ลายลูกแก้ว รวมถึงลายอื่น ๆ ที่ได้รับการพัฒนาและถ่ายทอดเป็นองค์ความรู้และมรดกภูมิปัญญาของชุมชน

นาหมื่นศรี มีชื่อเสียงในด้านผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดตรังมาตั้งแต่ครั้งอดีต และในปัจจุบันนี้ก็ได้รับการจัดตั้งกลุ่มสตรีทอผ้านาหมื่นศรี เพื่อสืบสานการทอผ้าพื้นเมืองไม่ให้หายสาบสูญ เมื่อกล่าวถึงจังหวัดตรัง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะนึกถึงผ้าทอนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง จากคำบอกเล่าปากต่อปาก ประกอบกับความงามของลายผ้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีมาแต่โบราณ ทำให้ชื่อเสียงผ้าทอนาหมื่นศรีเลื่องลือทั่วไป กลุ่มผ้าทอนาหมื่นศรี มีประวัติมายาวนานประมาณ 400 ปี เป็นผ้าที่ทอด้วยกี่พื้นเมืองที่เรียกว่า "หูก" เป็นเครื่องมือพื้นบ้านที่ประดิษฐ์ขึ้นมาจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ผ้าทอนาหมื่นศรีมีลวดลายงดงาม มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง แบบศิลปะท้องถิ่น เดิมมีชุมชนบ้านกลาง บ้านหนองยวน ต.ละมอ มาจนถึงบ้านหัวเขา ต.นาหมื่นศรี ได้ทอผ้าขึ้นใช้เองมากกว่าที่จะซื้อผ้ามาจากที่อื่น และมีการสืบทอดการทอผ้ามาอย่างต่อเนื่องในชุมชนมาหลายชั่วอายุคน จนปัจจุบันและได้ปรากฏหลักฐานจากจดหมายเหตุว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ร.ศ. 128 ได้ทอดพระเนตรผ้าทอที่เมืองตรัง ข้อความตอนหนึ่งว่า "ใต้ถุนเรือนใช้เป็นที่หัดทอผ้ามีผู้หญิงมาหัดทอมาก" ผ้าทอส่วนใหญ่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา เช่น งานศพ งานบวช งานแต่งงาน

2. ถ้ำเขาช้างหาย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเป็นถ้ำที่อยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองตรัง มีความสวยงามของหินงอกหินย้อยที่แปลกตา มีระยะทางเดินเพียง 850 เมตร อยู่ภายใต้เขาหินปูนเล็กๆ เรียกว่าเขาช้างหาย เป็นภูเขาโดดเดี่ยวกลางที่ราบลุ่ม ภายในมีโถงถ้ำเล็กๆใหญ่อยู่ประมาณ 6 ห้อง มีหินงอกหินย้อยที่ยังมีความสมบูรณ์อยู่มาก บางส่วนยังคงก่อตัวอยู่ ภายในถ้ำได้รับการปรับปรุงทางเดิน จัดแต่งแสงไฟไว้ให้สำหรับผู้มาเที่ยวถ้ำ ชื่อถ้ำเหล่านี้มีตำนานเล่าว่า เมื่อขบวนช้างของเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชไปร่วมงานก่อสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ เดินทางมาถึงบริเวณเขาลูกนี้ แม่ช้างเชือกหนึ่งเกิดเจ็บท้องจะคลอดลูก ขบวนจึงหยุดพักรอที่เชิงภู แม่ช้างคลอดลูกเป็นพลายตัวงาม และวิ่งเล่นซุกซนตามประสาลูกช้าง จนแตกตื่นไปทั้งกระบวน ลูกช้างจึงวิ่งเตลิดเข้าไปในถ้ำ หมอควาญจุดได้เข้าไปตามหาแต่ก็ไม่พบเจอ เนื่องจากภายในถ้ำมีพื้นที่ต่างระดับกัน อีกทั้งหินงอก หินย้อยจำนวนมาก ก็เป็นม่านพรางเอาไว้ ลูกช้างจึงหายเข้าไปในถ้ำ จึงเรียก ถ้ำช้างหายตั้งแต่นั้นมา

สิ่งที่น่าสนใจเมื่อเข้าชมถ้ำเขาช้างหาย จะมีชื่อถ้ำต่างๆ 6 ถ้ำ 1. ถ้ำเขาช้างหาย เป็นโถงถ้ำที่ใหญ่ที่สุด ติดไฟส่องสว่าง มีลำธารเล็กๆ ไหลผ่าน แต่ไม่สามารถนั่งเรือลอดได้ มีหินงอก หินย้อยที่สวยงาม บางแห่งลดหลั่นเป็นชั้นๆ มีลักษณะคล้ายช้างสีทอง 2. ถ้ำเพกา อยู่ถัดจากเขาช้างหาย ปากถ้ำอยู่สูงจากพื้นประมาณ 15 ม. กว้าง 1 ม. จากนั้นทางเดินจะลดต่ำลึกลงไปจนถึงโถงถ้ำกว้างประมาณ 7 ม. ภายในมี

ชั้นหินงอกหินย้อยลดหลั่นเป็นชั้นๆ และมีหินปูนที่ก่อตัวคล้ายปะการัง เป็นผลึกใส ซึ่งไม่พบในถ้ำอื่น นอกจากนี้ยังมีหินที่มีลวดลายสวยงามคล้ายลายไม้ ลึกเข้าไปยังมีโถงถ้ำและลำธารเล็กๆ น้ำใสสะอาดไหลไปสู่ถ้ำลม 3.ถ้ำลม ถัดจากถ้ำเพกาประมาณ 50 ม. ปากถ้ำเสมอพื้นราบกว้าง 1.5 ม. เมื่อลอดผ่านเข้าไปด้านในจะพบลำธารใต้ดินที่ไหลมาจากถ้ำเพกา ภายในถ้ำลมมีกระแสลมเย็นพัดออกสู่ปากถ้ำตลอดเวลา แต่ตอนนี้ได้ถูกปิดไปแล้ว 4.ถ้ำทรายทอง อยู่ต่อจากถ้ำลม ปากถ้ำสูงจากพื้นประมาณ 4 ม. กว้าง 1 ม. สูง 3 ม. ภายในเป็นโถง มีหินงอกหินย้อยที่อ่อนช้อย ขาวสะอาดสวยงาม หินย้อยบางส่วนเป็นสีเหลืองทอง ลึกเข้าไปประมาณ 50 ม. มีทางเดินลอดไปยังลำธารที่ไหลมาจากถ้ำลม มีปลาพลวงอาศัยอยู่ 5.ถ้ำโอง ปากถ้ำห่างจากถ้ำทรายทองประมาณ 200 ม. อยู่สูงจากพื้นราบ 80 ม. ต้องไต่บันไดไม้ไผ่ลงไป ลักษณะเป็นโพรงลึก ค่อนข้างแคบและทึบ และ 6.ถ้ำแม่เผ่าคล้าย ได้ชื่อจากแม่เผ่าที่มาอาศัยอยู่ในถ้ำแห่งนี้ฤดูทำนา เมื่อ 70 ปีก่อน ถ้ำแม่คล้ายอยู่ด้านในสุดของถ้ำเขาช้างหาย ภายในมีหินย้อยลดหลั่นเป็นเชิงชั้นสวยงามชั้นหนึ่ง

3.วัดหัวเขา เป็นวัดในตำบลนาหมื่นศรีมีวัดที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ชาวบ้านหรือนักท่องเที่ยวมักจะเดินทางมาที่นี่เพื่อเคารพสักการะ และทำกิจกรรมร่วมกันที่วัด เป็นวัดที่สร้างมาหลายร้อยปีแล้ว กล่าวกันว่าเป็นวัดที่มีชื่อของตำบลนาหมื่นศรีชาวบ้านหรือนักท่องเที่ยวมักจะเดินทางมาที่นี่เพื่อเคารพสักการะ หลวงพ่อจ้งโหลน เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำวัด ซึ่ง ประดิษฐานอยู่หน้าถ้ำหน้าตักกว้าง 1.92 เมตร สูง 2.95 เมตร พระพุทธรูปไสยาสน์ (พระนอน) ประดิษฐานอยู่บริเวณลานพุทธธรรม วัดหัวเขา และเที่ยวบริเวณรอบๆ วัดซึ่งมีทั้งพืชสมุนไพร สัตว์นาๆ ชนิดที่หายาก เช่น ปลา เต่า ในด้านกฎระเบียบแบ่งออกเป็นสัดส่วนที่เหมาะสม จะเน้นด้านการปฏิบัติธรรมกรรมฐานเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านพิธีกรรมมีเป็นส่วนน้อย บนเขาจะมีการสร้างหอเฉลิมพระเกียรติรูปปั้นงูขึ้นตามความฝันของพระรูปหนึ่ง และสิ่งที่น่าสนใจอีกหลายอย่างที่ชวนให้กลับไปอีกครั้งหนึ่ง

4.วัดควนสวรรค์ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2449 โดยนายทอง และนางนาง ช่วยรอด คหบดี จากบ้านไส บ่อลึก ร่วมกับท่านขุนจาซึ่งเป็นเจ้าอาวาสรูปแรก วัดแห่งนี้เป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งเป็นศูนย์รวมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชุมชนโดยตลอดมา คนในชุมชนจะสักการะท่านขุนจาที่ได้มรณภาพไปแล้ว โดยชาวบ้านร่วมกันสร้างพระไม้แกะสลัก เพื่อเป็นตัวแทนในการสักการบูชาและเป็นที่พึ่งทางใจ ตั้งอยู่เลขที่ 72 บ้านควนสวรรค์ หมู่ 8 ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เป็นผู้ดำเนินการได้รับพระราชหลวงวิสคามสีมา เมื่อวันที่ 2 กันยายน เมื่อ พ.ศ.2480 ใน

ด้านการศึกษาทางวัดใต้ให้ทางราชการจัดตั้งศูนย์พัฒนาขึ้นในวัด เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ.2532 สอนการ พัฒนาในวัดให้เป็นรูปแบบได้เริ่ม พ.ศ. 2540 โดยพระปลื้ม อีสโร โดยการจัดวางผังวัดใหม่ และร่วม จัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัด โดยในชุมชนวัดควนสวรรค์ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2544 จัด ตั้งศูนย์ประสานงาน อ.บ.ต นามหินศรี จัดตั้งทุนการศึกษา โดยพระปลื้ม อีสโร เริ่มมาเมื่อ พ.ศ. 2543 นอกจากนี้ ยังมีการจัดอบรมธรรมแก่นักเรียน

5.เทศกาลูกกลม จัดตรงกับช่วงเกี่ยวข้าวของตำบลนามหินศรี ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มคลองนางน้อยถือเป็นพื้นที่เกษตรกรรมขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัดตรังมาแต่โบราณ ในรุ่นบรรพชนได้เลือกทำเลอันอุดมสมบูรณ์แห่งนี้ตั้งถิ่นฐาน เกิดมรดกทางวิถีชีวิตวัฒนธรรมมากมายประวัตินี้ความเป็นมาของลูกกลม เป็นเรื่องของเทพนิยายโบราณ ที่เล่าสืบต่อกันมา เป็นเรื่องของครอบครัวเล็กๆของพระพายบนสวรรค์ วันหนึ่งเป็นวันฤดูเก็บข้าว ซึ่งบนสวรรค์มีฤดูเก็บเกี่ยวข้าวเหมือนกัน ลมพัดแรง เมื่อข้าวในนาเริ่มสุก มีนกกลา นกไผ่นกกระจาบ และนกอื่นๆ ออกมากินข้าว พระพายไม่มีเวลาเฝ้าทุกวัน เพราะต้องไปอยู่เวรทำพัดลมทำความเย็นให้เทวดา จึงมอบให้ลูกกลมลูกของพระพายทำหน้าที่เฝ้า นกกลาแทน ลูกกลมซึ่งซี้เกียจแต่มีปัญญา จึงคิดวิธีที่ไม่ต้องใช้เสียงของตัวเองในการไล่นก จึงทำสิ่งที่มีลักษณะแบบนี้ขึ้นมาพระพายมาเห็นก็ชื่นชมและบอกเทวดา และเห็นว่าควรเผยแพร่ไปยังเมืองมนุษย์ จึงแพร่หลายมาตั้งแต่นั้น และสืบเนื่องมาถึงทุกวันนี้ โดยเฉพาะที่นามหินศรี จ.ตรัง มีประเพณีแบบนี้ที่เดียว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

การคมนาคมและการขนส่งมายังแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนามหินศรี จะต้องออกจากเมืองตรังไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือราว 10 กิโลเมตร เพื่อเข้าเขตอำเภอนาโยง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางทางบกด้วยรถยนต์ส่วนตัว หรือสามารถใช้บริการรถสามล้อเครื่องหรือตุ๊กตุ๊กหวัภให้บริการ ทั้งนี้มีป้ายบอกทางชัดเจนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ด้านกิจกรรม

โปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สัมผัสและเรียนรู้วิถีชุมชน โดยชุมชนมีโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่รอต้อนรับนักท่องเที่ยวให้ได้มาสัมผัสและเรียนรู้วิถีความเป็นอยู่ของชุมชน เป็นโปรแกรม 1 วัน (One day Trip) เริ่มจากนัดหมายนักท่องเที่ยวให้มาพบที่ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอนามหินศรี ฝ่ายต้อนรับและนำชมจะแนะนำให้อัปเดตสมาชิกในกลุ่ม แนะนำโปรแกรม และเล่าประวัติความ

เป็นมาของชุมชน จากนั้นนำนักท่องเที่ยวไปไหว้สักการะท่านขุนจาที่วัดควนสวรรค์ แล้วนั่งรถรางไปชมความงามของถ้ำเขาช้างหาย ความงดงามของทุ่งนา จากนั้นกลับมาที่ศูนย์เพื่อเรียนรู้วิธีการทำขนมพื้นบ้าน ขนมฝัमी (ส่วนผสมและรสชาติ คล้ายกับขนมครก) เรียนรู้วิธีการทำลูกกลมมือถือ การทอดผ้ากับเฟรมจิว และการทอดผ้าด้วยกั๋ทอผ้า ร่วมรับประทานอาหารพื้นบ้าน เช่น แกงคั่วใบพาคีโหม ปลาเต้าเจี้ยว ต้มส้มเม่ากะทิ แกงส้มผักพื้นบ้าน น้ำพริกหัวท้อ กินกับผักเหนาะ เช่น ยอดยาร่วง มะเขือ ยอดเหลียง ยอดโดน และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่สวยงาม หลากหลายลวดลายและรูปแบบ ชื่อของผากของที่ระลึกของชุมชน เช่น ลูกหีแปรรูปเมืองตรัง ลูกหีกวน น้ำลูกหี ขนมเค้ก

ด้านการมีส่วนร่วม

ชุมชนมีการรวมกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่หมู่ที่ 8 ประกอบด้วย กลุ่มผ้าทอ กลุ่มนำเที่ยว กลุ่มทำลูกกลมมือถือ กลุ่มทำขนมฝัमी กลุ่มทำอาหาร และมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มอื่น ๆ โดยไปใช้บริการและใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น มารับส่งนักท่องเที่ยวเที่ยวชมในตำบลนาหมื่นศรี กิจกรรมชมถ้ำเขาช้างหาย ในพื้นที่หมู่ที่ 5-6 โดยความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหมื่นศรี พื้นที่สระพูล่าเพ็ง ซึ่งเป็นสระน้ำธรรมชาติ เหมาะแก่การนั่งเล่นพักผ่อน ในพื้นที่หมู่ที่ 7 พื้นที่บริเวณทุ่งนาในพื้นที่หมู่ที่ 2 ซึ่งสามารถนั่งรถรางชมบรรยากาศความสวยงาม และดูการทำนาของชาวบ้านในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวข้าวได้ ทุ่งนาจะเป็นสีเขียวในช่วงเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม และสีเหลืองอร่าม ในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์

สรุปผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อออกแบบโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

สรุปผลจากการศึกษาการจัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวโครงข่ายการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง โดยการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจากข้อมูลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลการสังเกต นำมาเชื่อมโยงร้อยเรียงเป็นโครงข่ายเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี ซึ่งพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาการท่องเที่ยวในตำบลนาหมื่นศรี เพียง 1 วัน เริ่มต้นจากถ้ำเขาช้างหาย ทุ่งนาลุ่มน้ำคลองนางน้อย พิพิธภัณฑ์ผ้าานาหมื่นศรี วัดควนสวรรค์ วัดหัวเขา และเข้าร่วมชมเทศกาลลูกกลม (ตามช่วงเวลาจัดงาน) โดยคำนึงถึงการเชื่อมโยงเส้นทางเส้นทางในลักษณะวงจรบรรจบ คัดเลือก

แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปเรียนรู้ เพิ่มทักษะ ประสบการณ์ใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัยทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่เกิดความเพลิดเพลินไปตลอดทางโดยไม่ต้องย้อนกลับเส้นทางเดิม จัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร อาทิเช่น ร้านอาหาร ร้านขายของเล็กๆ น้อยๆ และอาจรวมถึงร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ด้วย ในกรณีที่เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางที่มีอัตราการเข้าออกค่อนข้างสูง ส่วนบริการ เช่น จุดพักคอย จุดนัดหมาย จะต้องให้ความสะดวกสบาย และมองเห็นได้ชัดเจนไม่สับสน ห้องน้ำ ถังขยะ ไฟฟ้า แสงสว่าง สัญญาณโทรศัพท์

ภาพที่ 5.1 เส้นทางท่องเที่ยววนนามหินศรี “ถ้ำ-ฝ้า-นา-วัด”

แหล่งที่มา : วิสาหกิจชุมชนนามหินศรี, 2562

ตารางที่ 5.1 โปรแกรมแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว “ถ้ำ-ฝ้า-นา-วัด”

แหล่งท่องเที่ยว	ระยะเวลา	กิจกรรมการท่องเที่ยว
1.ถ้ำเขาช้างหาย	-เริ่มกิจกรรม 09.00 น. -เข้าร่วมกิจกรรม 1 ชั่วโมง	-เรียนรู้ประวัติความเป็นมา

แหล่งท่องเที่ยว	ระยะเวลา	กิจกรรมการท่องเที่ยว
		-ชมและเรียนรู้ถ้ำหินปูนน้อยใหญ่เชื่อมต่อกันถึง 6 ห้อง
2.ทุ่งนาลุ่มน้ำคลองนางน้อย	-เดินทาง 2-3 นาที -เข้าร่วมกิจกรรม 1 ชั่วโมง	-เรียนรู้พันธุ์ข้าวต่างๆ -เรียนรู้วิธีการปลูกข้าวของวิถีชุมชน -ทดลองทำในแต่ละช่วงของฤดูกาล
3.พิพิธภัณฑ์ผ้าานาหมื่นศรี	-เดินทาง 5 นาที -เข้าร่วมกิจกรรม 4 ชั่วโมง	-เรียนรู้ประวัติต่างๆ ของผ้าทอนาหมื่นศรี -เรียนรู้และฝึกทอผ้าในเฟรม -รับประทานอาหารเที่ยงรูปแบบวิถีชีวิตชุมชน -เรียนรู้และฝึกทำขนมฝามี -เรียนรู้และฝึกทำลูกกลมมือถือ -เรียนรู้และฝึกทำลูกหยี -เลือกซื้อสินค้าชุมชน
4.วัดควนสวรรค์	-เดินทาง 2-3 นาที -เข้าร่วมกิจกรรม 45 นาที	-เรียนรู้ประวัติวัดควนสวรรค์ -นมัสการขอพรพระท่านขุนจา
5.วัดหัวเขา	-เดินทาง 5 นาที -เข้าร่วมกิจกรรม 45 นาที	-เรียนรู้ประวัติวัดหัวเขา -นมัสการขอพรหลวงพ่อจิ่งโหล่น
6.เทศกาลลูกกลม	-ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาการจัดงาน* -เข้าร่วมกิจกรรม 1 ชั่วโมง	-เรียนรู้ประวัติและวิธีการทำลูกกลม -ชมลูกกลมจากหน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเข้าร่วมประกวด -เลือกซื้อสินค้าชุมชน

สรุปผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อประเมินโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลความคิดเห็นในการการประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวทดลองจำนวน 50 คน ซึ่งร่วมแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงข่ายการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยว จากแบบสอบถามปลายปิด มีทั้งหมด 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี และตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์และการนำเสนอผลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอในรูปแบบตาราง และข้อความประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 ตามลำดับ

ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 45-44 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา คือ อายุ 35-44 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 อายุ 25-34 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 อายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และอายุ 15-24 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 รองลงมา คือ ปริญญาเอก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00

ด้านอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84.00 รองลงมา พนักงานบริษัทเอกชน คือ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 12

ด้านรายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ 30,001-45,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมา 2 อันดับ เท่ากัน คือ 15,001-30,000 บาท และ 45,001 บาทขึ้นไป อย่างละจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการบริการต่างๆ ผลปรากฏดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อแหล่งท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ (ค่าเฉลี่ย 4.12) คุณภาพอากาศโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.09) ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.01) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.58)

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ระยะทางของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด (ค่าเฉลี่ย 3.48) คุณภาพของถนน (ค่าเฉลี่ย 3.44) ความซับซ้อนของเส้นทาง (ค่าเฉลี่ย 3.43) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ จำนวนไฟส่องสว่างตามเส้นทาง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.01)

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อด้านกิจกรรมท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การดำเนินในแต่ละกิจกรรมท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.06) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.85) ความเหมาะสมในทุกช่วงวัย (ค่าเฉลี่ย 3.83) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73)

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อด้านบริการต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา สัญญาณโทรศัพท์ ห้องน้ำ ลานจอดรถ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.92) อุปกรณ์ปฐมพยาบาล การติดตั้งป้าย สัญญาณเตือนอย่างเหมาะสม หรือสถานบริการด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.76) สถานที่จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง / ของฝาก / ของที่ระลึก (ค่าเฉลี่ย 3.72) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ โบรชัวร์บริการข้อมูล และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านปัจจัยพิจารณาเลือกเส้นทางท่องเที่ยว ด้านระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว ด้านงบประมาณการท่องเที่ยว และด้านความสนใจใช้บริการ ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พิจารณาเลือกเส้นทางท่องเที่ยวจากความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ กิจกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 อันดับที่ 3 คือ ช่วงเวลาว่าง/วันหยุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พิจารณาระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง แบบไป-กลับ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมา คือ แบบ 2 วัน 1 คืน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 อันดับที่ 3 คือ แบบ 3 วัน 2 คืน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พิจารณางบประมาณที่ใช้ในการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ใช้งบประมาณการท่องเที่ยว ระหว่าง 1,001 – 1,500 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ ระหว่าง 2,001 – 2,500 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 อันดับที่ 3 คือ ระหว่าง 500 – 1,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่ทดลองเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง มีความสนใจใช้บริการซ้ำ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้เหตุผลความสนใจใช้บริการซ้ำในการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เนื่องจากต้องการเรียนรู้และสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมา คือ เป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 อันดับที่ 3 คือ ได้ประสบการณ์แปลกใหม่ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ด้านแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพการท่องเที่ยว เนื่องจากมีความหลากหลายโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม มีความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ ตลอดจนมีคุณค่าและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับสร้อยสน รัฐสมบูรณ์ (2550) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ชุมชนเกาะลิบง จังหวัดตรัง พบว่า ทรัพยากรที่สามารถนำมาพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ทรัพยากรทางธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ และ สุวรรณฤทธิ์ วงศ์ชะอุ่ม และคณะ (2553) ได้ศึกษาการบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมสู่การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่มีคุณค่าของ

ตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม ระบุว่า ทุนทางวัฒนธรรมมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวของตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวที่มีทุนวัฒนธรรมสำคัญที่สุด ทั้งนี้ บุญทริก ผลบุญเจริญชัย (2553) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดปราจีนบุรี เสริมว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์ควรให้คงความเป็นเอกลักษณ์เดิมให้มากที่สุด

1. ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอนาหมื่นศรี ซึ่งเป็นมรดกภูมิปัญญาที่ตกทอดจากบรรพบุรุษ ตามวิถีคนโบราณ กล่าวไว้ว่า “ผู้ชายตีเหล็ก ผู้หญิงทอผ้า” ซึ่งการทอผ้านี้ชุมชนนาหมื่นศรีนี้เริ่มในปี พ.ศ. 2514 โดยทวดนาง ช่วยรอด และเพื่อน ๆ ต่อมา ยายกุศล นิลล่อ ผู้เป็นสุภสวได้สืบทอดต่อ และปัจจุบันมีนางสาวอารอบ เรืองสังข์ ประธานกลุ่มทอผ้านาหมื่นศรี จังหวัดตรัง และเป็นผู้นิยามทอผ้าทอ รุ่นที่ 5 ซึ่งลายผ้าที่ขึ้นชื่อของกลุ่ม คือ ลายลูกแก้ว รวมถึงลายอื่น ๆ ที่ได้รับการพัฒนาและถ่ายทอดเป็นองค์ความรู้และมรดกภูมิปัญญาของชุมชน

นาหมื่นศรี มีชื่อเสียงในด้านผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดตรังมาตั้งแต่ครั้งอดีต และในปัจจุบันนี้ก็ได้รับการจัดตั้งกลุ่มสตรีทอผ้านาหมื่นศรี เพื่อสืบสานการทอผ้าพื้นเมืองไม่ให้หายสาบสูญ เมื่อกล่าวถึงจังหวัดตรัง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะนึกถึงผ้าทอนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง จากคำบอกเล่าปากต่อปากประกอบกับความงดงามของลายผ้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีมาแต่โบราณทำให้ชื่อเสียงผ้าทอนาหมื่นศรีเลื่องลือทั่วไป กลุ่มผ้าทอนาหมื่นศรี มีประวัติมายาวนานประมาณ 400 ปี เป็นผ้าที่ทอด้วยกี่พื้นเมืองที่เรียกว่า "หูก" เป็นเครื่องมือพื้นบ้านที่ประดิษฐ์ขึ้นมาจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ผ้าทอนาหมื่นศรีมีลวดลายงดงาม มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง แบบศิลปะท้องถิ่น เดิมมีชุมชนบ้านกลาง บ้านหนองยวน ต.ละมอ มาจนถึงบ้านหัวเขา ต.นาหมื่นศรี ได้ทอผ้าขึ้นใช้เองมากกว่าที่จะซื้อผ้ามาจากที่อื่น และมีการสืบทอดการทอผ้ามาอย่างต่อเนื่องในชุมชนมาหลายชั่วอายุคน จนปัจจุบันและได้ปรากฏหลักฐานจากจดหมายเหตุว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ ร.ศ.128 ได้ทอดพระเนตรผ้าทอที่เมืองตรัง ข้อความตอนหนึ่งว่า "ใต้ถุนเรือนใช้เป็นที่พักทอผ้ามีผู้หญิงมาทอผ้ามาก" ผ้าทอส่วนใหญ่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา เช่น งานศพ งานบวช งานแต่งงาน

2. ถ้ำเขาช้างหาย เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเป็นถ้ำที่อยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองตรัง มีความสวยงามของหินงอกหินย้อยที่แปลกตา มีระยะทางเดินเพียง 850 เมตร อยู่ภายใต้เขาหินปูนเล็กๆ เรียกว่า เขาช้างหาย เป็นภูเขาโดดเดี่ยวกลางที่ราบลุ่ม ภายในมีโถงถ้ำเล็กใหญ่อยู่ประมาณ 6 ห้อง มีหินงอกหินย้อยที่ยังมีความ

สมบูรณ์อยู่มาก บางส่วนยังคงก่อตัวอยู่ ภายในถ้ำได้รับการปรับปรุงทางเดิน จัดแต่งแสงไฟไว้สำหรับผู้มาเที่ยวถ้ำ ชื่อถ้ำเหล่านี้มีตำนานเล่าว่า เมื่อขบวนช้างของเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชไปร่วมงานก่อสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ เดินทางมาถึงบริเวณเขาลูกนี้ แม่ช้างเชือกหนึ่งเกิดเจ็บท้องจะคลอดลูก ขบวนจึงหยุดพักรอที่เชิงภู แม่ช้างคลอดลูกเป็นพลายตัวงาม และวิ่งเล่นซุกซนตามประสาลูกช้าง จนแตกตื่นไปทั้งกระบวน ลูกช้างจึงวิ่งเตลิดเข้าไปในถ้ำ หมอความญจุดได้เข้าไปตามหาแต่ก็ไม่พบเจอ เนื่องจากภายในถ้ำมีพื้นที่ต่างระดับกัน อีกทั้งหินงอก หินย้อยจำนวนมาก ก็เป็นม่านพรางเอาไว้ ลูกช้างจึงหายเข้าไปในถ้ำ จึงเรียก ถ้ำช้างหายตั้งแต่นั้นมา

สิ่งที่น่าสนใจเมื่อเข้าชมถ้ำเขาช้างหาย จะมีชื่อถ้ำต่างๆ 6 ถ้ำ 1.ถ้ำเขาช้างหาย เป็นโถงถ้ำที่ใหญ่ที่สุด ติดไฟส่องสว่าง มีลำธารเล็กๆ ไหลผ่าน แต่ไม่สามารถนั่งเรือลอดได้ มีหินงอก หินย้อยที่สวยงาม บางแห่งลดหลั่นเป็นชั้นๆ มีลักษณะคล้ายช้างสีทอง 2.ถ้ำเพกา อยู่ถัดจากเขาช้างหาย ปากถ้ำอยู่สูงจากพื้นประมาณ 15 ม. กว้าง 1 ม. จากนั้นทางเดินจะลดต่ำลึกลงไปจนถึงโถงถ้ำกว้างประมาณ 7 ม. ภายในมีชั้นหินงอกหินย้อยลดหลั่นเป็นชั้นๆ และมีหินปูนที่ก่อตัวคล้ายปะการัง เป็นผลึกใส ซึ่งไม่พบในถ้ำอื่น นอกจากนี้ยังมีหินที่มีลวดลายสวยงามคล้ายลายไม้ ลึกลงไปยังมีโถงถ้ำและลำธารเล็กๆ น้ำใสสะอาดไหลไปสู่ถ้ำลม 3.ถ้ำลม ถัดจากถ้ำเพกาประมาณ 50 ม. ปากถ้ำเสมอฟื้นราบกว้าง 1.5 ม. เมื่อลอดผ่านเข้าไปด้านในจะพบลำธารใต้ดินที่ไหลมาจากถ้ำเพกา ภายในถ้ำลมมีกระแสลมเย็นพัดออกสู่ปากถ้ำตลอดเวลา แต่ตอนนี้ได้ถูกปิดไปแล้ว 4.ถ้ำทรายทอง อยู่ต่อจากถ้ำลม ปากถ้ำสูงจากพื้นประมาณ 4 ม. กว้าง 1 ม. สูง 3 ม. ภายในเป็นโถง มีหินงอกหินย้อยที่อ่อนช้อย ขาวสะอาดสวยงาม หินย้อยบางส่วนเป็นสีเหลืองทอง ลึกลงไปประมาณ 50 ม. มีทางเดินลอดไปยังลำธารที่ไหลมา จากถ้ำลม มีปลาพลวงอาศัยอยู่ 5.ถ้ำโถง ปากถ้ำห่างจากถ้ำทรายทองประมาณ 200 ม. อยู่สูงจากพื้นราบ 80 ม. ต้องไต่บันไดไม้ไผ่ลงไป ลักษณะเป็นโพรงลึก ค่อนข้างแคบและทึบ และ 6.ถ้ำแม่เฒ่าคล้าย ได้ชื่อจากแม่เฒ่าที่มาอาศัยอยู่ในถ้ำแห่งนี้ฤดูทำนา เมื่อ 70 ปีก่อน ถ้ำแม่เฒ่าอยู่ด้านในสุดของถ้ำเขาช้างหาย ภายในมีหินย้อยลดหลั่นเป็นเชิงชั้นสวยงามชั้นหนึ่ง

3.วัดหัวเขา เป็นวัดในตำบลนาหมื่นศรีมีวัดที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ชาวบ้านหรือนักท่องเที่ยวมักจะเดินทางมาที่นี่เพื่อเคารพสักการะ และทำกิจกรรมร่วมกันที่วัด เป็นวัดที่สร้างมาหลายร้อยปีแล้ว กล่าวกันว่าเป็นวัดที่มีชื่อของตำบลนาหมื่นศรีชาวบ้านหรือนักท่องเที่ยวมักจะเดินทางมาที่นี่เพื่อเคารพสักการะ หลวงพ่อจ้งโหลน เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำวัด ซึ่ง ประดิษฐานอยู่หน้าถ้ำหน้าตักกว้าง ๑.๙๒ เมตร

สูง ๒.๙๕ เมตร พระพุทธรูปไสยาสน์ (พระนอน) ประดิษฐานอยู่บริเวณลานพุทธธรรม วัดหัวเขา และเที่ยวบริเวณรอบๆ วัดซึ่งมีทั้งพืชสมุนไพร สัตว์นาๆ ชนิดที่หายาก เช่น ปลา เต่า ในด้านกฎระเบียบแบ่งออกเป็นสัดส่วนที่เหมาะสม จะเน้นด้านการปฏิบัติธรรมกรรมฐานเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านพิธีกรรมมีเป็นส่วนน้อย บนเขาจะมีการสร้างหอเฉลิมพระเกียรติรูปปั้นงูขึ้นตามความฝันของพระรูปหนึ่ง และสิ่งที่น่าสนใจอีกหลายอย่างที่ชวนให้กลับไปอีกครั้งหนึ่ง

4.วัดควนสวรรค์ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2449 โดยนายทอง และนางนาง ช่วยรอด คหบดี จากบ้านไส บ่อลึก ร่วมกับท่านขุนจาซึ่งเป็นเจ้าอาวาสรูปแรก วัดแห่งนี้เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งเป็นศูนย์รวมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชุมชนโดยตลอดมา คนในชุมชนจะสักการะท่านขุนจาที่ได้มรณภาพไปแล้ว โดยชาวบ้านร่วมกันสร้างพระไม้แกะสลัก เพื่อเป็นตัวแทนในการสักการบูชาและเป็นที่พักทางใจ ตั้งอยู่เลขที่ 72 บ้านควนสวรรค์ หมู่ 8 ตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เป็นผู้ดำเนินการได้รับพระราชหลวงวิวงคามสีมา เมื่อวันที่ 2 กันยายน เมื่อ พ.ศ.2480 ในด้านการศึกษาทางวัดได้ให้ทางราชการจัดตั้งศูนย์พัฒนาขึ้นในวัด เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ.2532 สอนการ พัฒนา ใน วัด ให้ เป็น รูป แบบ บ ได้ เริ่ม พ . ศ . 2540 โดยพระเปลื้อง อีสสโร โดยการจัดวางผังวัดใหม่ และร่วม จัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัด โดยในชุมชนวัดควนสวรรค์ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ.2544 จัดตั้งศูนย์ประสานงาน อ.บ.ต นาหมื่นศรี จัดตั้งทุนการศึกษา โดยพระเปลื้อง อีสสโร เริ่มมาเมื่อ พ.ศ.2543 นอกจากนี้ ยังมีการจัดอบรมธรรมแก่นักเรียน

5.เทศกาลลูกกลม จัดตรงกับช่วงเกี่ยวข้าวของตำบลนาหมื่นศรี ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มคลองนางน้อยถือเป็นพื้นที่เกษตรกรรมขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัดตรังมาแต่โบราณ ในรุ่นบรรพชนได้เลือกทำเลอันอุดมสมบูรณ์แห่งนี้ตั้งถิ่นฐาน เกิดมรดกทางวิถีชีวิตวัฒนธรรมมากมายประวัติความเป็นมาของลูกกลม เป็นเรื่องของเทพนิยายโบราณ ที่เล่าสืบต่อกันมา เป็นเรื่องของครอบครัวเล็กๆของพระพายบนสวรรค์ วันหนึ่งเป็นวันฤดูเก็บข้าว ซึ่งบนสวรรค์มีฤดูเก็บเกี่ยวข้าวเหมือนกัน ลมพัดแรง เมื่อข้าวในนาเริ่มสุก มีนกกลา นกไผ่นกกระจาบ และนกอื่นๆ ออกมากินข้าว พระพายไม่มีเวลาเฝ้าทุกวัน เพราะต้องไปอยู่เวรทำพัดลมทำความเย็นให้เทวดา จึงมอบให้ลูกกลมลูกของพระพายทำหน้าที่ไหนก ไกล่กาแทน ลูกกลมซึ่งซี้เกียจแต่มีปัญญา จึงคิดวิธีที่ไม่ต้องใช้เสียงของตัวเองในการไล่กนก จึงทำสิ่งที่มีลักษณะแบบนี้ขึ้นมาพระพายมาเห็นก็ชื่นชม

และบอกเทวดา และเห็นว่าควรเผยแพร่ไปยังเมืองมนุษย์ จึงแพร่หลายมาตั้งแต่นั้น และสืบเนื่องมาถึงทุกวันนี้ โดยเฉพาะที่นาหมื่นศรี จ.ตรัง มีประเพณีแบบนี้ที่นี้ทีเดียว

ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

การคมนาคมและการขนส่งมายังแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี จะต้องออกจากเมืองตรังไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือราว 10 กิโลเมตร เพื่อเข้าเขตอำเภอนาโยง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางทางบกด้วยรถยนต์ส่วนตัว หรือสามารถใช้บริการรถสามล้อเครื่องหรือตุ๊กตุ๊กหวังกบให้บริการ ทั้งนี้มีป้ายบอกทางชัดเจนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับวณิชพร จันทรักษา และคณะ (2558) ได้ศึกษาบทความวิจัยเรื่องโครงข่ายการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร ระบุว่า รูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวารที่เหมาะสมได้จัดรูปแบบการเชื่อมโยงโครงข่ายเป็นแบบเมชโทปอโลยี (Mesh Topology) เนื่องจากมีความสะดวกในการเข้าถึงและเลือกเดินทางได้อย่างอิสระตามความเหมาะสมและความสนใจของนักท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรม

โปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สัมผัสและเรียนรู้วิถีชุมชน โดยชุมชนมีโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่รอต้อนรับนักท่องเที่ยวให้ได้มาสัมผัสและเรียนรู้วิถีความเป็นอยู่ของชุมชน เป็นโปรแกรม 1 วัน (One day Trip) เริ่มจากนัดหมายนักท่องเที่ยวให้มาพบที่ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอนาหมื่นศรี ฝ่ายต้อนรับและนำชมจะแนะนำให้อ่านจักสมาชิกในกลุ่ม แนะนำโปรแกรม และเล่าประวัติความเป็นมาของชุมชน จากนั้นนำนักท่องเที่ยวไปไหว้สักการะท่านขุนจาที่วัดควนสวรรค์ แล้วนั่งรถรางไปชมความงามของถ้ำเขาช้างหาย ความงดงามของทุ่งนา จากนั้นกลับมาที่ศูนย์เพื่อเรียนรู้วิถีการทำขนมพื้นบ้าน ขนมฟามี (ส่วนผสมและรสชาติ คล้ายกับขนมครก) เรียนรู้วิถีการทำลูกกลมมือถือ การทอผ้ากับเพรรมจิว และการทอผ้าด้วยกี่ทอผ้า ร่วมรับประทานอาหารพื้นบ้าน เช่น แกงคั่วใบพาคีโหม ปลาเต้าเจี้ยว ต้มส้มเม่ากะทิ แกงส้มผักพื้นบ้าน น้ำพริกหัวท้อ กินกับผักเหนาะ เช่น ยอดยาร่วง มะเขือ ยอดเหลียง ยอดโตน และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่สวยงาม หลากหลายลวดลายและรูปแบบ ชื่อของผากของที่ระลึกของชุมชน เช่น ลูกหยีแปรรูปเมืองตรัง ลูกหยีกวน น้ำลูกหยี ขนมเค้ก สอดคล้องกับห้าวหาญ ทวีเส็ง และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดสตูล ระบุว่า โครงข่ายเน้นเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดย

เพิ่มทักษะประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต เอกลักษณ์ ความโดดเด่น อีกทั้ง ดวงธิดา พัฒโน และคณะ (2560) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษา ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ระบุว่า ควรให้ความสำคัญกิจกรรมท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้ การทดลองทำ เช่น การทอผ้าลานข่อย การแกะหนังตะลุง และกาเรียนรู้สมุนไพร ทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่และก่อให้เกิดประสบการณ์ที่แท้จริงแก่นักท่องเที่ยว

ด้านการมีส่วนร่วม

ชุมชนมีการรวมกลุ่ม เพื่อดำเนินกิจกรรมให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่หมู่ที่ 8 ประกอบด้วย กลุ่มผ้าทอ กลุ่มนาเที่ยว กลุ่มทำลูกกลมมือถือ กลุ่มทำขนมฝามี กลุ่มทำอาหาร และมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มอื่น ๆ โดยไปใช้บริการและใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น รถรับส่งนักท่องเที่ยวเที่ยวชมในตำบลนาหมื่นศรี กิจกรรมชมถ้ำเขาช้างหาย ในพื้นที่หมู่ที่ 5-6 โดยความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหมื่นศรี พื้นที่สระพุดลำเพ็ง ซึ่งเป็นสระน้ำธรรมชาติ เหมาะแก่การนั่งเล่นพักผ่อน ในพื้นที่หมู่ที่ 7 พื้นที่บริเวณทุ่งนาในพื้นที่หมู่ที่ 2 ซึ่งสามารถนั่งรถรางชมบรรยากาศความสวยงาม และดูการทำนาของชาวบ้านในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวข้าวได้ ทุ่งนาจะเป็นสีเขียวในช่วงเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม และสีเหลืองอร่าม ในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ สอดคล้องกับ กนกกานต์ แก้วนุช (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยในการออกแบบรายการนำเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบรายการนำเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดย ชุมชน และ บุญทวี ก ผลบุญเจริญชัย (2553) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดปราจีนบุรี ระบุว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องให้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการพัฒนามากที่สุด มีการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นเกิดความรู้สึกรักและหวงแหน พร้อมทั้งจะดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน นอกจากนี้ อำนาจรักษาพล และคณะ (2554) ได้ศึกษาระบบโครงข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพรและพื้นที่ใกล้เคียง เสริมว่า ผลจากการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรเครือข่ายฯ โดยดำเนินการผ่านรูปแบบการประชุมเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นการทำความรู้จักและให้กำลังใจแก่ชุมชนสมาชิกที่เป็นเจ้าภาพในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อออกแบบโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

การจัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวโครงข่ายการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง โดยการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจากข้อมูลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลการสังเกต นำมาเชื่อมโยงร้อยเรียงเป็นโครงข่ายเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี ซึ่งพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาการท่องเที่ยวในตำบลนาหมื่นศรี เพียง 1 วัน เริ่มต้นจากถ้าเขาช้างหาย ทุ่งนาลุ่มน้ำคลองนางน้อย พิพิธภัณฑสถานนาหมื่นศรี วัดควนสวรรค์ วัดหัวเขา และเข้าร่วมชมเทศกาลลูกกลม (ตามช่วงเวลาที่จัดงาน) โดยคำนึงถึงการเชื่อมโยงเส้นทางเส้นทางในลักษณะวงจรบรรจบ คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปเรียนรู้ เพิ่มทักษะประสบการณ์ใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่เกิดความเพลิดเพลินไปตลอดทางโดยไม่ต้องย้อนกลับเส้นทางเดิม จัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร อาทิเช่น ร้านอาหาร ร้านขายของเล็กๆ น้อยๆ และอาจรวมถึงร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ด้วย ในกรณีที่เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางที่มีอัตราการเข้าออกค่อนข้างสูง ส่วนบริการ เช่น จุดพักคอย จุดนัดหมาย จะต้องให้ความสะดวกสบาย และมองเห็นได้ชัดเจนไม่สับสน ห้องน้ำ ถึงขยะ ไฟฟ้า แสงสว่าง สัญญาณโทรศัพท์ สอดคล้องกับกนกานต์ แก้วนุช (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยในการออกแบบรายการนำเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ระบุว่า การวิจัยรายการนำเที่ยวนับเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวในการมาเยือน เสมือนกุญแจสำคัญที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดแรงบันดาลใจในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อรับคุณค่าแห่งประสบการณ์โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนที่มีการสร้างและถ่ายทอดประสบการณ์จากทรัพยากรในชุมชนสู่นักท่องเที่ยวผ่านลายลักษณ์และภาพประกอบที่สร้างสุนทรียภาพในการรับรู้ถึงวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต กิจกรรม และทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่นที่อยากได้ลงสัมผัส และสอดคล้องกับท้าวหาญ ทวีแสง และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดสตูล ซึ่งให้เห็นว่า โครงข่ายการท่องเที่ยวที่ดีควร มีความน่าสนใจในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวโดยคำนึงถึง เส้นทาง ระยะเวลาในการเดินทาง ช่วงเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อประเมินโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลความคิดเห็นในการการประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวทดลองจำนวน 50 คน ซึ่งร่วมแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงข่ายการท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยว จากแบบสอบถามปลายปิด มีทั้งหมด 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี และตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์และการนำเสนอผลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอในรูปแบบตาราง และข้อความประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงความถี่และร้อยละเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 ตามลำดับ

ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 45-44 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา คือ อายุ 35-44 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 อายุ 25-34 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 อายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และอายุ 15-24 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 รองลงมา คือ สถานภาพสมรส จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 รองลงมา คือ ปริญญาเอก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00

ด้านอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84.00 รองลงมา พนักงานบริษัทเอกชน คือ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 12

ด้านรายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ 30,001-45,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมา 2 อันดับ เท่ากัน คือ 15,001-30,000 บาท และ 45,001 บาทขึ้นไป อย่างละจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอनाโยง จังหวัดตรัง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านการบริการต่างๆ ผลปรากฏดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อแหล่งท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอनाโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ (ค่าเฉลี่ย 4.12) คุณภาพอากาศโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.09) ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.01) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.58) สอดคล้องกับ อาจารย์ สุนทรวาท (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรีเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ระบุว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมทดลองท่องเที่ยวในเส้นทางที่สร้างอยู่ในระดับมาก

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอनाโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.27) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ระยะทางของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด (ค่าเฉลี่ย 3.48) คุณภาพของถนน (ค่าเฉลี่ย 3.44) ความซับซ้อนของเส้นทาง (ค่าเฉลี่ย 3.43) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ จำนวนไฟส่องสว่างตามเส้นทาง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.01)

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อด้านกิจกรรมท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การดำเนินในแต่ละกิจกรรมท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.06) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.85) ความเหมาะสมในทุกช่วงวัย (ค่าเฉลี่ย 3.83) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73)

ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อด้านบริการต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา สัญญาณโทรศัพท์ ห้องน้ำ ลานจอดรถ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 3.92) อุปกรณ์ปฐมพยาบาล การติดตั้งป้าย สัญญาณเตือนอย่างเหมาะสม หรือสถานบริการด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.76) สถานที่จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง/ ของฝาก/ ของที่ระลึก (ค่าเฉลี่ย 3.72) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ โบรชัวร์บริการข้อมูล และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22) สอดคล้องกับ วนัชพร จันทร์รักษา และคณะ (2558) ได้ศึกษาบทความวิจัยเรื่องโครงข่ายการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร ซึ่งให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวอีก 6 ประการ ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานบริการเชื้อเพลิง สถานพยาบาล และสถานีตำรวจ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านปัจจัยพิจารณาเลือกเส้นทางท่องเที่ยว ด้านระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว ด้านงบประมาณการท่องเที่ยว และด้านความสนใจใช้บริการ ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พิจารณาเลือกเส้นทางท่องเที่ยวจากความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ กิจกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 อันดับที่ 3 คือ ช่วงเวลาว่าง/วันหยุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พิจารณาระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง แบบไป-กลับ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมา คือ แบบ 2 วัน 1 คืน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 อันดับที่ 3 คือ แบบ 3 วัน 2 คืน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พิจารณางบประมาณที่ใช้ในการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ใช้งบประมาณการท่องเที่ยว ระหว่าง 1,001 – 1,500 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมา คือ ระหว่าง 2,001 – 2,500 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 อันดับที่ 3 คือ ระหว่าง 500 – 1,000 บาท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่ทดลองเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง มีความสนใจใช้บริการซ้ำ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้เหตุผลความสนใจใช้บริการซ้ำในการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เนื่องจากต้องการเรียนรู้และสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 รองลงมา คือ เป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 อันดับที่ 3 คือ ได้ประสบการณ์แปลกใหม่ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 ตามลำดับ สอดคล้องกับ อาจารย์ สุนทรวาท (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรีเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจความรู้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวในเส้นทางระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและสรุปผลการประเมินศักยภาพและออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในทางทฤษฎี แนวคิด เอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง และทางด้านการปฏิบัติการประเมินประสิทธิผล มุ่งเน้นการได้รับประโยชน์ร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน

ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนควรนำข้อมูลไปเผยแพร่ และช่วยกันรณรงค์เรื่องการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนของตนเองให้รู้จักแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1.ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการจัดการพื้นที่ เพื่อเปิดโอกาสในการสร้างความร่วมมือและทำงานแบบบูรณาการในพื้นที่
- 2.ควรมีการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยว เช่น รูปแบบการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว การพัฒนาเส้นทาง การท่องเที่ยวเชื่อมโยง การศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยว ทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรม

- กนกกานต์ แก้วนุช. 2562. ปัจจัยในการออกแบบรายการนำเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์.
วารสารการจัดการมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 8 (2):49-59
- จิตศักดิ์ พุฒจรรย์. 2545. การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อจัดทำทำเนียบแหล่งท่องเที่ยว.
นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ดวงธิดา พัฒโน และจาริณี แซ่ว่อง. 2560. การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
โดยชุมชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษา ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 37 (2):
89-106
- เตชา บุญคำ. 2539. การวางผังบริเวณ. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- บุญชริก ผลบุญเจริญชัย. 2553. แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัด
ปราจีนบุรี. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยวรรณ คงประเสริฐ. 2551. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผน
พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. 2553. การศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน
ชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เนาวรัตน์ ปลายน้อย และศุภวัลย์ ปลายน้อย. 2549. การติดตามประเมินผลและสังเคราะห์
ความรู้: บทเรียนการพัฒนานักจัดการความรู้ท้องถิ่นในโครงการเสริมสร้างความรู้
เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) ภาคกลาง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยมหิดล
- แนวหน้า. 2560. ชุมชนนาหมื่นศรีผู้รู้ร้านค้ากลางผืนนา นทท.ได้ดื่มด่ำกับธรรมชาติ. สืบค้น
เมื่อ 16 เมษายน 2561 จาก <http://www.naewna.com/likesara/294226>

ทัศนาวลัย ตันติเอกรัตน์. 2553. ความพึงพอใจในการควบคุมดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความภาคภูมิใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดตรัง. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร. 2542. สรุปผลการสัมมนาการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือ. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2549. รายงานฉบับสุดท้ายเล่ม 2 สารสำคัญประกอบแผนแม่บทเพื่อพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวด้านการท่องเที่ยวธรรมชาติจังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร.

วงศ์ธีรา สุวรรณิน และคณะ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ 2557. การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดในจังหวัดปทุมธานีวารสารบัณฑิตศึกษา 8 (3):64.

วิศิธา สมเกียรติกุล กมล เรืองเดช บุญฤกษ์ บุญคง 2562 แนวทางการจัดทำโปรแกรมประยุกต์เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานีวารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม 7 (1): 144.

วันชพร จันทรักษา และวาริชต์ มัชฌิมบุรุษ. โครงข่ายการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร. วารสารอารยธรรมศึกษา โขง-สาละวิน (2):74-94.

วัลลภ ทองอ่อน. 2547. การศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวจากอำเภอแม่สอด จังหวัดตากสู่เมืองมะละแหม่ง สหภาพเมียนมาร์: เส้นทางสายวัฒนธรรม ธรรมชาติและการค้า. ตาก: โครงการวิจัยเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน ศูนย์ความร่วมมือเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอนุภาคลุ่มน้ำโขง.

วิฑูรย์ เหลียวรุ่งเรือง. 2547. เส้นทางท่องเที่ยวสถาปัตยกรรมเชิงประวัติศาสตร์ .

เชียงใหม่: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี. 2529. ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อมรดกศิลปวัฒนธรรม. จุลสารการท่องเที่ยว. ปีที่ 4 (ฉบับเดือนตุลาคม) : 31-38.

- วิภา ศรีระทุ. 2551. ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิสาห์กิจชุมชนนาหมื่นศรี. 2562. ของดีนาหมื่นศรี. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2563 จาก
<https://www.facebook.com/watch/?v=243324313266692>
- ไทยตำบลตอคอม. ม.ป.ป. ของดีนาหมื่นศรี. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2561 จาก
<http://www.thaitambon.com/tambon/920805>
- ศศิธร รัตนประยูร. 2557. การจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดชัยภูมิเพื่อพัฒนา
เศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สรณ์สิริ รวีโรจน์วรกุล. 2550. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัด
ปทุมธานี. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สร้อยสน รัฐสมบูรณ์. 2550. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ชุมชนเกาะลิ
บง จังหวัดตรัง. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณฤทธิ์ วงศ์ชะอุ่ม, เสาวภา ไพทยวัฒนา, ชุตินา พัฒนพงศ์ และณัฐธินิภาณ ปิงแก้ว.
2553. การบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมสู่การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่มีคุณค่าของ
ตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม. รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา.
- ห้าวหาญ ทวีแสง, ปานแพร เขาวนประยูร, เฉลิมชัย ปัญญาดี. 2561. การพัฒนาโครงข่ายการ
ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดสตูล. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย 9 (1):
159-180.
- อัศวิน แสงพิกุล. 2556. ระเบียบวิธีการวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อาภรณ์ สุนทรวาท. 2552. การพัฒนาเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรีเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- อารอบ เรื่องสังข์. (ผู้ให้สัมภาษณ์). 2559, 19 สิงหาคม. การท่องเที่ยวจังหวัดตรัง: ตรัง.

อำนาจ รักษาพล และคณะ .2554. ระบบโครงข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพรและพื้นที่ใกล้เคียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อำนาจ รักษาพล เบญจมาศ ณ ทองแก้ว จุฑามาส เฟิงโคนาชลตรงค์ ทองสง และ บุญศิลป์ จิตตะประพันธ์. 2560. การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด ระบบโครงข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดชุมพร วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ 9 (1) : 23-37.

Dickman, C.R. 1996. Overview of the Impacts of Feral Cats on Australian Native Fauna. Canberra: n.p.

Fay, and Betsy. 1992. Essential of Tour Management. New Jersey: Prentice

Hall.Gee, C., Makens, J., and Choy, D. (1989). The travel industry. 2nd ed. New York: Van Nostrand Reinhold

Kamali, M. H. 2011. Tourism and the Halal Industry: A Global Shariah

Perspective. Retrieved January 15, 2016, from

<http://www.iais.org.my/e/attach/ppts/12-13JUL2011->

[WITF/ppts/Prof%20Dr%20Hashim%20Kamali.pdf](http://www.iais.org.my/e/attach/ppts/12-13JUL2011-WITF/ppts/Prof%20Dr%20Hashim%20Kamali.pdf)

แบบสอบถามความคิดเห็น

เลขที่แบบสอบถาม.....

“การศึกษาศักยภาพและออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในตำบลนาหมื่น
ศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง”

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้ มีทั้งสิ้น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 15 ปี

15-24 ปี

25-34 ปี

35-44 ปี

45-54 ปี

55 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

โสด

สมรส

4. การศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

5. อาชีพ

เกษตรกร

ค้าขาย

พนักงานบริษัทเอกชน

นักเรียน / นักศึกษา

พนักงานรัฐวิสาหกิจ

รับราชการ

อื่น ๆ โปรดระบุ

6. รายได้ต่อเดือน

- ต่ำกว่า 15,000 บาท 15,001-30,000 บาท
 30,001-45,000 บาท 45,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับความคิดเห็น 5 = เห็นด้วยมากที่สุด / 4 = เห็นด้วยมาก / 3 = เห็นด้วยปานกลาง / 2 = เห็นด้วยน้อย / 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
แหล่งท่องเที่ยว (Attraction)					
1. แหล่งท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
2. ความสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
3. มีคุณค่าและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
4. ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
5. ความเพียงพอและกลมกลืนของอุปกรณ์รองรับขยะ	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
6. ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
7. คุณภาพอากาศโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
8. ป้ายอธิบายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
9. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)					
1. ระยะทางของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุด	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
2. คุณภาพของถนน	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
3. ความซับซ้อนของเส้นทาง	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
4. ความปลอดภัยในการเดินทาง	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
5. จำนวนและความชัดเจนของป้ายบอกทาง	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
6. จำนวนไฟส่องสว่างตามเส้นทาง	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1

เกณฑ์ในการบ่งชี้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
กิจกรรม (Activities)					
1. การดำเนินในแต่ละกิจกรรมท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
2. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
3. ความเหมาะสมในทุกช่วงวัย	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
4. การบอกเล่าข้อมูลของมัคคุเทศก์ หรือ ประชาชนชาวบ้าน	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
5. รูปแบบกิจกรรมก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจชุมชน	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
เกณฑ์ในการบ่งชี้	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
บริการต่างๆ (Ancillary)					
1. การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา สัญญาณโทรศัพท์ ห้องน้ำ ลานจอดรถ เป็นต้น	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
2. อุปกรณ์ปฐมพยาบาล การติดตั้งป้าย สัญญาณเตือน อย่างเหมาะสม หรือสถานบริการด้านสุขภาพ	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
3. โบรชัวร์บริการข้อมูล และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
4. สถานที่จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง / ของฝาก / ของที่ระลึก	☐ 5	☐ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. ในการเลือกเส้นทางท่องเที่ยว ท่านพิจารณาจากปัจจัยใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว	☐ ความสะดวกในการเดินทาง
☐ ค่าใช้จ่าย	☐ ระยะเวลาในการเดินทาง
☐ การประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว	☐ กิจกรรมการท่องเที่ยว
☐ การบอกเล่าถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	☐ จำนวนแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทาง
☐ ช่วงเวลาว่าง/วันหยุด	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

2. ท่านคิดว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี

☐ ไป - กลับ	☐ 2 วัน 1 คืน

- 3 วัน 2 คืน 4 วัน 3 คืน
- มากกว่า 4 วัน 3 คืน

3. ท่านคิดว่า งบประมาณ/ค่าใช้จ่ายรวมที่เหมาะสมในการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี 1 ครั้ง

- 500 – 1,000 บาท 1,001 – 1,500 บาท
- 1,501 – 2,000 บาท 2,001 – 2,500 บาท
- 2,501 – 3,000 บาท 3,001 บาท ขึ้นไป

4. หากมีการให้บริการท่องเที่ยวของตำบลนาหมื่นศรี ท่านประสงค์จะเลือกใช้บริการหรือไม่

- ใช้บริการ เนื่องจาก ต้องการเรียนรู้และสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ได้ประสบการณ์แปลกใหม่
- เป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น
- อื่นๆ (โปรดระบุ)
- ไม่ใช้บริการ เนื่องจาก ไม่น่าสนใจ
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวตำบลนาหมื่นศรี อำเภอनाโยง จังหวัดตรัง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

นายดุสิตพร ฮกทา และคณะ
ผู้ศึกษาวิจัย

ชุดที่ 1 สำหรับตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

วันที่สัมภาษณ์

เวลาตั้งแต่..... ถึง

แบบสัมภาษณ์ การประเมินศักยภาพและออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
--

ข้อมูลทั่วไป	
ชื่อ-นามสกุล	
ระดับการศึกษา	
ตำแหน่งและ หน้าที่รับผิดชอบ	
ระยะเวลาที่ทำงาน	

ประเด็นคำถาม	
1.ท่านมีบทบาทหน้าที่อะไรบ้างในการจัดการ ท่องเที่ยวของ ต.นาหมื่นศรี	
2.ภาพรวมสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน ของต.นาหมื่นศรี เป็นอย่างไร	
3.ตลาดกลุ่มเป้าหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นกลุ่มใด	
4.ลักษณะของการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เป็นอย่างไร	
5.หน่วยงานท่านมีนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนของต.นาหมื่นศรีอย่างไร	
6.ท่านคิดว่ามีแหล่งท่องเที่ยวใดบ้างที่ควรไปใน ต.นาหมื่นศรี	
7.สิ่งที่ควรพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในต.นาหมื่นศรี	
ประเด็นอื่นๆ	

ชุดที่ 2 สำหรับตัวแทนหน่วยงานภาคประชาชน

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

วันที่สัมภาษณ์

เวลาตั้งแต่..... ถึง

แบบสัมภาษณ์

การประเมินศักยภาพและออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
ในตำบลนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-นามสกุล	
ระดับการศึกษา	
ตำแหน่งและ หน้าที่รับผิดชอบ	
ระยะเวลาที่ทำงาน	

ประเด็นคำถาม

แหล่งท่องเที่ยว -ภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวและจุดเด่นที่น่าสนใจ มีที่ไหนบ้าง -ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการมาท่องเที่ยว -1 วัน ควรเที่ยวที่ไหนบ้าง -มีมัคคุเทศก์นำเที่ยวหรือไม่ -มีป้ายอธิบายข้อมูลหรือไม่ -แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงอื่นๆ	
กิจกรรม -นักท่องเที่ยวสามารถมาทำอะไรได้บ้าง	
การเข้าถึง -สะดวกในการเดินทางทุกฤดูกาล	

ประเด็นคำถาม	
<ul style="list-style-type: none"> -ความปลอดภัยในการเดินทาง -จำนวนของป้ายบอกทาง -คุณภาพถนน -ที่จอดรถ 	
<p>สิ่งอำนวยความสะดวก</p> <ul style="list-style-type: none"> -ห้องน้ำ สะอาด/เพียงพอ -ร้านอาหารและเครื่องดื่ม -ร้านขายของที่ระลึก -ร้านขายของสะดวกซื้อ -ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว <p>ขีดความสามารถในการรองรับ</p> <ul style="list-style-type: none"> -ความปลอดภัย (เจ้าหน้าที่ดูแล/ป้ายเตือน/ปฐมพยาบาล) -การประชาสัมพันธ์ -มีการจัดการด้านการอนุรักษ์อย่างไร 	
<p>การมีส่วนร่วม</p> <ul style="list-style-type: none"> -ร่วมวางแผน -ร่วมรับผลประโยชน์ -ร่วมแก้ปัญหา -หน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วย 	
<p>ประเด็นอื่นๆ</p>	

แหล่งท่องเที่ยววนาหมื่นศรี

สถานที่	ทำอะไรบ้าง	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1.ศูนย์ผ้าทอานาหมื่นศรี							
2.ถ้ำเขาช้างหาย							
3.สระพญาลำเพ็ง							
4.วัดควนสวรรค์							
5.ทุ่งนาหมื่นศรี							
6.วัดหัวเขา (มีสมุนไพร เยอะ)							
7.สมาคมโนราห์							
8.ทุ่งปอเทือง							
9.แปรรูปลูกหิ							
10.เกษตรข้าวซ้อมมือ							
11.ปลูกดอกหน้าวัว							

ภาพประกอบการทดสอบเส้นทาง การสัมภาษณ์และเก็บแบบสอบถาม

